

PLAN MER-SCREENING

gewestelijk RUP Albertknoop

(in uitvoering van het economisch netwerk albertkanaal)

Ruimte Vlaanderen

26 september 2014

OMGEVING

URBANISM

ALBERTKNOOP

RUIMTE
VLAANDEREN

DEPARTEMENT VAN DE VLAAMSE OVERHEID

INHOUD

I	INLEIDING	5
II	BESCHRIJVING VAN HET VOORGENOMEN PLAN.....	6
1.1	Situering en context van het plan	6
	Gelegen tussen het Albertkanaal en de grens België – Nederland ter hoogte van de gemeenten Lanaken en Maastricht.....	6
	Onderdeel van het grensoverschrijdend project ALBERTKNOOP	7
	Wijziging van het gewestelijke RUP “Leem in Zuid-Limburg”, onderdeel van het ENA	7
1.2	Doel, Reikwijdte en detailleringsniveau van het voorgenomen plan.....	9
	Het voorgenomen plan is een inrichtingsalternatief voor het huidige gewestelijk RUP.....	9
	Aanleidingen voor de wijzigingen van het huidige gewestelijk RUP vanuit het grensoverschrijdend project ALBERTKNOOP en het MER ‘leemontginning Haspengouw’	11
	Inhoud van het voorgenomen plan.....	12
	Conceptelementen van het inrichtingsplan.....	13
1.3	Referentiesituatie	15
	Referentiesituatie - HUIDIGE toestand.....	15
	Referentiesituatie – gewestelijk RUP Leem in Zuid-Limburg	16
1.4	Nulalternatief	17
2	Alternatieven.....	18
2.1	Locatie-alternatieven.....	18
2.2	Inrichtingsalternatieven	18
3	Toepasselijkheid van de MER-SCREENINGS procedure.....	19
4	Beschrijving en beoordeling van de milieueffecten van de geplande situatie.....	20
4.1	Reeds uitgevoerde relevante onderzoeken	20
4.2	Screening van de milieueffecten	20
4.2.1	Mobiliteit	21
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	21
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	25
	Conclusie effecten inzake mobiliteit	26
4.2.2	Lucht en klimaat.....	26
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	26
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	27
	Conclusie effecten inzake Lucht en klimaat.....	27

4.2.3	Geluid	28
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	28
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	28
	Conclusie effecten inzake geluid en licht.....	28
4.2.4	Ruimtegebruik.....	29
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	29
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	29
	Conclusie effecten inzake ruimtegebruik.....	30
4.2.5	Bodem	30
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	30
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	30
	Conclusie effecten inzake Bodem	30
4.2.6	Water.....	31
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	31
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	31
	Conclusie effecten inzake water.....	32
4.2.7	Fauna en flora.....	32
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	32
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	36
	Conclusie effecten inzake Fauna en flora.....	36
4.2.8	Landschap en erfgoed	37
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	37
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	37
	Conclusie effecten inzake erfgoed en landschap	37
4.2.9	Gezondheid en veiligheid van de mens.....	38
	Effecten t.o.v. de huidige situatie	38
	Effecten t.o.v. de referentiesituatie RUP Leem in Zuid-Limburg	38
	Conclusie effecten inzake gezondheid en veiligheid.....	38
4.2.10	OVERZICHT CONCLUSIES BEOORDELING.....	39
5	Besluit.....	40
6	Beoordeling of het plan grensoverschrijdende aanzienlijke milieueffecten kan hebben	41
7	Bijlagen.....	42

I INLEIDING

Het strategisch grensoverschrijdend project ALBERTKNOOP werd opgezet om in het grensgebied tussen Maastricht en Lanaken een multimodaal ontsloten regionaal bedrijventerrein tot stand te brengen dat zich op een duurzame wijze inpast in de omgeving (zie rsv.vlaanderen.be). Het project kadert tevens binnen de nadere uitwerking van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) dat in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is aangeduid als een belangrijk gebied voor de verdere ruimtelijk-economische ontwikkeling van Vlaanderen, en waarover de Vlaamse Regering op 23 april 2004 heeft beslist (zie www.vlaanderen.be/ena). Op Vlaams grondgebied is het te ontwikkelen bedrijventerrein gevat in het gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlaktedelfstoffenwinning - Oppervlaktedelfstoffenzone "Leem in Zuid-Limburg" deelgebied 1 "Ontginningsgebied Grenspaal 93-96".

Op basis van een gebiedsgericht ontwikkelingsperspectief, dat door deze Albertknooppartners in 2007 als leidraad werd goedgekeurd, werd een strategisch planningsproces opgestart. De voorbije jaren (2009-2012) zijn door middel van verschillende werk- en projectgroepen diverse bouwstenen voor de ontwikkeling van het project uitgewerkt. In de loop van 2012 is een geïntegreerde ontwerpstudie uitgevoerd naar een aantal knelpunten, om van daaruit te komen tot oplossingsrichtingen voor de verdere ontwikkeling van het project. Dit is vastgelegd in het rapport 'inrichtingsconcept ALBERTKNOOP 2012', dat door de 4 Albertknooppartners en door NV De Scheepvaart werd goedgekeurd.

Naar aanleiding van dit verder onderzoek en overleg in het kader van het grensoverschrijdend project ALBERTKNOOP en van het project MER van de Leembank cvba, opgemaakt voor de verdere vergunning van de leemontginning in het gebied, zijn nieuwe inzichten gerezen die aanleiding geven om het gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg, deelgebied 1 Grenspaal 93-96' op een aantal punten aan te passen, middels een nieuw op te maken gewestelijk RUP, verder genaamd gewestelijk RUP Albertknoop.

Aangezien dit op te maken gewestelijk RUP Albertknoop een plan zal zijn dat het kader vormt voor de toekenning van vergunningen voor projecten en betrekking heeft op ruimtelijke ordening, valt het onder de bepalingen van het DABM (Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid) inzake de plan-MER plicht. Het voorgenomen gewestelijk RUP Albertknoop is onderdeel van het ENA-project, waarvoor reeds zowel een planMER als een RVR werden opgemaakt en goedgekeurd. Bijgevolg is het de taak van de Vlaamse overheid dit planningsinitiatief op te nemen,

Het gewestelijk RUP Albertknoop bouwt voort op de bestaande bestemmingen van het gebied zoals bepaald in het huidige RUP "Leem in Zuid-Limburg". Het is te beschouwen als een basis voor een meer kwalitatieve en actuele invulling van het gebied, waarbij de beslissing al was genomen om het plangebied als ontginningsgebied en nadien als regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen. Aangezien het voorgenomen plan slechts kleine wijzigingen inhoudt t.o.v. het huidige gewestelijk RUP, kan toepassing worden gemaakt van een plan-MER-screening, te meer omdat het voorliggend plan wel grote positieve gevolgen zal hebben inzake milieu-effecten.

II BESCHRIJVING VAN HET VOORGENOMEN PLAN

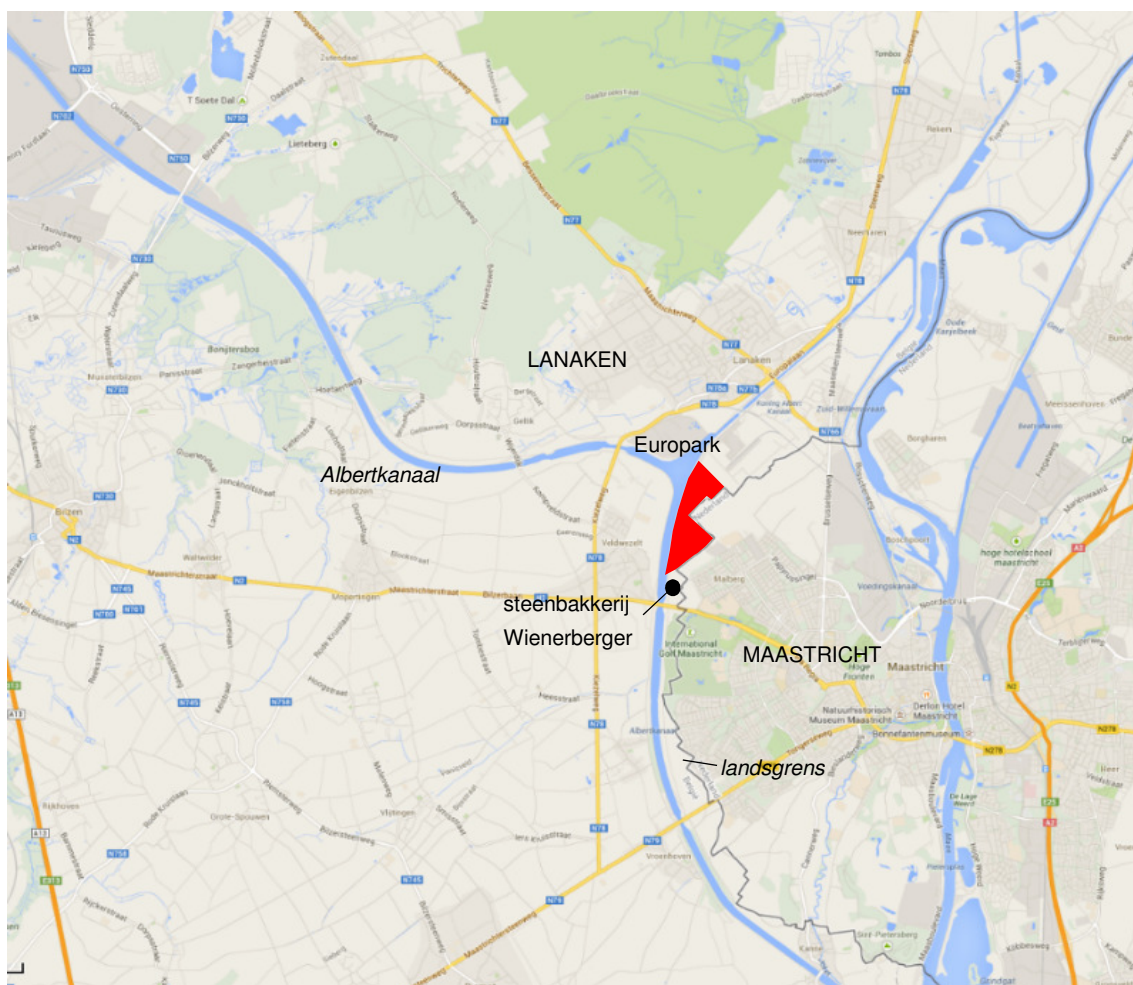
1.1 SITUERING EN CONTEXT VAN HET PLAN

GELEGEN TUSSEN HET ALBERTKANAAL EN DE GRENS BELGIË – NEDERLAND TER HOOGTE VAN DE GEMEENTEN LANAKEN EN MAASTRICHT

Het plangebied is gelegen aan de grens tussen België en Nederland, meer bepaald ter hoogte van de gemeente Lanaken en de stad Maastricht.

Het gebied wordt in het noorden en zuiden begrensd door bestaande bedrijvigheid, namelijk het bedrijventerrein Europark Lanaken in het noorden en in het zuiden de steenbakkerij Wienerberger (ex-Heylen). Het gebied sluit aan op het Albertkanaal aan de oostzijde en de landsgrens met Nederland aan westzijde. De oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 57,6 ha, waarvan 45,7 ha te ontwikkelen als bedrijventerrein (exclusief structurerende groenbuffer Zouwdal van bijna 12 ha).

figuur 1: situering plangebied

ONDERDEEL VAN HET GRENDOVERSCHRIJDEND PROJECT ALBERTKNOOP

Het strategisch grensoverschrijdend project ALBERTKNOOP werd opgezet om in het grensgebied tussen Maastricht en Lanaken een multimodaal ontsloten regionaal bedrijventerrein tot stand te brengen dat zich op een duurzame wijze inpast in de omgeving. Het project kadert binnen het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) dat in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is aangeduid als een belangrijk gebied voor de verdere ruimtelijk-economische ontwikkeling van Vlaanderen. De provincies Belgisch en Nederlands Limburg werken samen en in nauw overleg met de gemeenten Lanaken en Maastricht en de NV De Scheepvaart aan de ontwikkeling van dit grensoverschrijdend regionaal bedrijventerrein. Op basis van een gebiedsgericht ontwikkelingsperspectief, dat door deze Albertknoopparters in 2007 als leidraad werd goedgekeurd, werd een planningsproces opgestart. De voorbije jaren zijn door middel van verschillende werk- en projectgroepen diverse bouwstenen voor de ontwikkeling van het project uitgewerkt. In de loop van 2012 is een ontwerpstudie uitgevoerd naar een aantal knelpunten om van daaruit te komen tot oplossingsrichtingen voor de verdere ontwikkeling van het project. Dit is vastgelegd in het rapport 'Inrichtingsconcept ALBERTKNOOP 2012' dat door alle Albertknoopparters werd onderschreven. Diverse deelprojecten zijn voorbereid, zoals het grensoverschrijdend hemelwaterplan, de vergunningverlening voor leemontginning en de realisatie van een natuurlijke bufferzone, als afscherming tussen de woonbebouwing van de wijken Malberg en Oud-Caberg in Maastricht en het te ontwikkelen industriegebied.

Het grensoverschrijdend project kadert in de Euregionale "Ontwikkelingsvisie Stedelijk Netwerk Limburgse Maasvallei", opgemaakt door beide provincies Limburg (2004), waarin de ALBERTKNOOP één van de belangrijke projecten is. Dit project houdt een grensoverschrijdende ruimtelijke afstemming voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen ter hoogte van het Lanakerveld in. Aspecten die vanuit dit strategisch project van belang zijn voor het voorgenomen plan zijn:

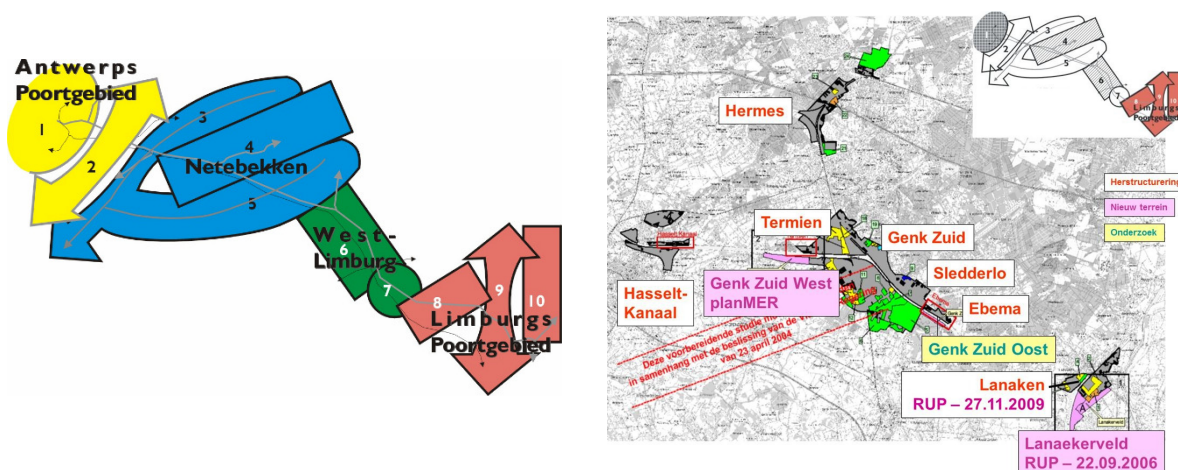
- leemwinning
- de ontwikkeling van het Zouwdal als een duurzame landschappelijke buffer aan de rand van de stad met natuur, landbouw en recreatie als dragers
- de aanleg van een grensoverschrijdend bedrijventerrein (grondgebied gemeenten Lanaken en Maastricht), aansluitend bij bestaande bedrijventerreinen op Vlaams grondgebied.

WIJZIGING VAN HET GEWESTELIJKE RUP "LEEM IN ZUID-LIMBURG", ONDERDEEL VAN HET ECONOMISCH NETWERK ALBERTKANAAL

Het voorgenomen plan betreft een wijziging van een deelplan van het gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlaktedelfstoffenwinning – Oppervlaktedelfstoffenzone "Leem in Zuid-Limburg" (gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg"), met name het deelgebied 1 "Ontginningsgebied Grenspaal 93-96". Het voorgenomen plan heeft hetzelfde plangebied als dat deelgebied 1. Dat gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg", definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering op 22 september 2006, werd opgemaakt om te voorzien in de dringende behoefte aan leem voor de in het gebied aanwezige steenbakkerijen (zie verder ook paragraaf 1.3).

Tegelijkertijd gaf het RUP, voor het betrokken deelgebied 1, ook uitvoering aan het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2004 over de nadere uitwerking van het Economisch Netwerk Albertkanaal, waarin is beslist een nieuw bedrijventerrein Lanakerveld te ontwikkelen te Lanaken.

GEKADERD IN PROGRAMMA ECONOMISCH NETWERK ALBERTKANAAL

Figuur 2. Situering van het gebied in het Limburgs Poortgebied (ENA, BVR 23 april 2004)

In de beslissing over de nadere uitwerking van het ENA van 23 april 2004 werden twee acties opgenomen met betrekking tot dit gebied:

1. de ontwikkeling van het bedrijventerrein Lanaekerveld als nabestemming in het RUP Leem in Limburg.
2. de schrapping van de reservatiestrook van het Cabergkanaal, en derhalve van het opheffen van het betreffende Traktaat. Vanuit de betrokken provincies Limburg (B en NL) is de vraag gesteld aan de Eerste minister, de Ministers van Buitenlandse Zaken (B en NL) en de minister van Verkeer en Waterstaat (NL) om de nodige stappen te ondernemen om het Traktaat op te heffen. Binnen de Benelux-grenscommissie Oost is een aparte werkgroep opgericht voor de specifieke behandeling van dit dossier; deze werkgroep heeft inmiddels een advies uitgebracht aan de bevoegde Vlaamse en Nederlandse ministers en werden de nodige beslissingen genomen.

In het coördinatieplatform ENA van 21 december 2011 werden naar aanleiding van de ontwikkelingen in het strategisch project Albertknoop de twee betreffende actiepunten (opheffen reservatiestrook en bedrijventerrein) geheractiveerd. Naast het afronden van een inrichtingsstudie afgerond zijn er tevens afspraken gemaakt over de wijze waarop aan de MER-plicht kan worden voldaan. In het voorjaar 2013 hebben de belangrijkste actoren zich akkoord verklaard met de visie, die ook in het Dagelijks Bestuur ENA (van 16 oktober 2012, 4 juni 2013 en 23 oktober 2013) werden toegelicht.

Voor de realisatie van de deelacties heeft het Dagelijks Bestuur ENA gevraagd aan de partners in het strategisch project om verder overleg te voeren en overeenkomsten af te sluiten. Dit is inmiddels het geval en zal parallel aan de procedure voor de opmaak van het gewestelijk RUP gestalte krijgen.

Op 15 juli 2013 besliste de Vlaamse Regering over het Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat (SALK²). Het Limburgse deel van het ENA programma maakt hiervan integraal onderdeel uit. Het project Albertknoop werd daarbij expliciet meegenomen (DEEL 3 – randvoorwaarden, p.42).

1.2 DOEL, REIKWIJDTE EN DETAILLERINGSNIVEAU VAN HET VOORGENOMEN PLAN

HET VOORGENOMEN PLAN IS EEN INRICHTINGSALTERNATIEF VOOR HET HUIDIGE GEWESTELIJK RUP

Het voorgenomen plan heeft tot doel om een juridische basis te vormen voor een meer kwalitatieve en actuele invulling dan momenteel mogelijk is in het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg". Het plan betreft dan ook een wijziging van een deelplan van dit gewestelijk RUP, met name het deelgebied 1 "Ontginningsgebied Grenspaal 93-96". Het voorgenomen plan heeft hetzelfde plangebied als betreffend deelplan 1. Het is ook deze juridische verankering van de krachtlijnen van het door de Albertknoopparters onderschreven inrichtingsconcept die door de Albertknoopparters is overeengekomen.

Het voorgenomen plan verschilt ten opzichte van het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" op volgende vlakken:

- er wordt een structurerende groenbuffer en aansluitende bouwvrije zone aangeduid ten opzichte van de woonwijken Malberg en Oud-Caberg te Maastricht
- het gebied is bestemd voor een regionaal bedrijventerrein met watergebonden karakter met voorafgaandelijke winning van oppervlaktedelfstoffen (zonder fasering); dit houdt één wezenlijke wijziging in ten opzichte van het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg", namelijk dat geen ruimtelijke fasering meer wordt opgelegd aan de ontginning met als doel op kortere termijn de structurerende groenbuffer in het Zouwdal te kunnen realiseren voorafgaandelijk aan de ontwikkeling van het bedrijventerrein
- het tracé voor de te verleggen Air Liquide pijpleidingen wordt aangeduid (gekoppeld aan de interne ontsluitingsinfrastructuur)
- er wordt aangeduid met een pijlsymbool waar de interne ontsluiting dient aan te sluiten op het bestaande noordelijk gelegen bedrijventerrein Europark op het grondgebied van de gemeente Lanaken
- de mogelijkheid om de aansluitende steenbakkerij (zuidelijk) mee te ontsluiten via de kade-infrastructuur wordt symbolisch aangeduid (pijlsymbool)
- de reservatiestrook voor het Cabergkanaal wordt geschrapt in uitvoering van de Verdragswijziging tussen Vlaanderen en Nederland.
- er worden maatregelen getroffen tot het afschermen van toekomstige bedrijvigheid ten opzichte van de Maastrichtse woonwijken, rekening houdend met de resultaten van het project-MER van de Leembank cvba.

Het voorgenomen plan houdt geen wijziging in van de oorspronkelijke opzet van het gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg". Het gebied blijft immers bestemd voor (leem)ontginning en de ontwikkeling van een watergebonden en gemengd regionaal bedrijventerrein (na de ontginning). De wijzigingen die het voorgenomen plan inhoudt ten opzichte van het huidige gewestelijk RUP betreffen inrichtingsaspecten die niet concreet in het huidige gewestelijk RUP zijn vastgelegd doch die belangrijke kwalitatieve verbeteringen inhouden ten aanzien van het milieu. Deze inrichtingsaspecten komen tegemoet aan het inrichtingsconcept ALBERTKNOOP dat in 2012 door alle partners van het samenwerkingsverband werd onderschreven.

figuur 3: voorgenomen plan - grafisch plan

AANLEIDINGEN VOOR DE WIJZIGINGEN VAN HET HUIDIGE GEWESTELIJK RUP VANUIT HET GRENDOVERSCHRIJDEND PROJECT ALBERTKNOOP EN HET MER 'LEEMONTGINNING HASPENGOUW'

In het gebied van het project ALBERTKNOOP werden in het verleden aan weerszijden van de grens studies opgesteld met soms tegenstrijdige visies. De in de Euregionale ontwikkelingsvisie opgenomen stelling, namelijk dat verder overleg en meer gedetailleerd onderzoek nodig is om de verschillende plannen op elkaar af te stemmen, is op 6 december 2004 door beide provincies en beide gemeenten onderschreven in een bestuurlijk overleg. Ondertussen wenste cvba Leemontginningsgroep ook verder te gaan met de leemontginningsgroep, waarvoor een project-MER "ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door cvba Leemontginningsgroep" werd opgesteld en goedgekeurd (ref. PR-MER-0264).

De aanduiding van een structurerende groenbuffer in het voorgenomen plan volgt uit het onderzoeks- en overlegproces van het strategisch project ALBERTKNOOP. Verschillende visies moesten worden verzoend: de Zouwdalstudie 1 (2005) uitgewerkt in opdracht van de gemeente Maastricht, de visie voor het ENA-gebied Europark-Lanakerveld (2004) uitgewerkt door de gemeente Lanaken, en de selectie van een natuurverbinding langsheen het Albertkanaal in het Ruimtelijk Structuurplan Limburg. Binnen het overlegkader van het strategisch project ALBERTKNOOP is hierover door het Provinciaal NatuurCentrum Limburg (PNC) een grensoverschrijdende samenhangende visie uitgewerkt en een nieuw inrichtingsconcept geconcipeerd (zie figuur 4), met volgende krachtlijnen:

- het bedrijventerrein, dat in het huidige gewestelijke RUP tot op de grens loopt, wordt ingekort met ca. 180m
- het Zouwdal zelf krijgt een belangrijke natuurwaarde door een combinatie van natuurontwikkeling, aangepaste landbouwexploitatie en landschapsbeheer
- het Zouwdal krijgt groene, deels opgehoogde, randen; de groen randen mogen sterk en breed zijn om het bedrijventerrein aan het zicht te onttrekken
- door deze verandering kan het Zouwdal ook een belangrijke nieuwe functie krijgen als droog natuurverbingsgebied tussen Haspengouw, Maasland en het Drielandenpark; om die reden is het belangrijk dat de zuidelijk kop van het Zouwdal bebouwingsvrij blijft en dus niet ontwikkeld wordt als bedrijventerrein
- het Zouwdal krijgt voor het herstel en ter versterking van het recreatief netwerk een belangrijke schakelfunctie.

Figuur 4: inrichtingsconcept grensoverschrijdend bedrijventerrein (volledig en louter Vlaams deel)

inrichtingsschets

inrichtingsschets binnen de grenzen van het RUP

Door de leemontginning en de uitbouw van het watergebonden regionaal bedrijventerrein Albertknoop, zoals voorzien in het gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg", zou er een belangrijke barrière ontstaan in de provinciale natuurverbinding (NVB) 21 "Bilzen, Lanaken, Riemst, tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg". Uit het MER "ontginning in Haspengouw door cvba Leembank" bleek dat natuurcompensatie nodig was om het ecotoopverlies en de barrièrewerking te compenseren bij gehele of gedeeltelijke ontginning van de kanaaltaluds ter hoogte van het plangebied. Hiervoor komt het Zouwdal in aanmerking, mits een zekere afstand behouden blijft tussen de bedrijvigheid en het Zouwdal om verstoring van fauna te voorkomen. Bovendien moet deze compensatie gebeuren vooraleer de talud zou worden afgegraven, wat niet mogelijk is binnen de fasering van ontginning die in het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" is vastgelegd. De aanduiding van een structurerende groenbuffer met aansluitende bouwvrije strook, en het weglaten van een fasering voor de ontginning in het voorgenomen plan, volgen rechtstreeks uit het inrichtingsconcept voor het gebied ALBERTKNOOP en de milderende maatregelen uit voornoemd project-MER.

Aangezien er momenteel 2 Air-Liquideleidingen liggen ter hoogte van het kanaaltalud moeten deze worden verlegd vooraleer het talud (deels) kan worden ontgonnen. In overleg met betrokken partijen (NV De Scheepvaart en Air Liquide) werd in het kader van het strategisch project over het wenselijke tracé van de te verleggen leidingen beslist. Dit nieuwe tracé wordt in het voorgenomen plan opgenomen.

In de schoot van het strategisch project werd een inrichtingsconcept voor het grensoverschrijdend bedrijventerrein uitgewerkt.¹ Hierin werd ook de ontsluiting van het bedrijventerrein onderzocht, onder andere rekening houdend met de doorkoppeling van de interne infrastructuur op de bedrijventerreinen aan Nederlandse en Vlaamse zijde. De gekozen aansluiting van het plangebied op bestaande en geplande wegen omheen het plangebied wordt vastgelegd in het voorgenomen plan.

De ruimtelijke reservering voor het Cabergtracé was voorzien in het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België van 24 februari 1961. De reservatiestrook maakt de aanleg van zowel het project ALBERTKNOOP als de gehele noordelijke stadsontwikkeling van Maastricht (project Belvédère) onmogelijk. Uit verder studiewerk is gebleken dat de mogelijke tijdswinst voor de binnenscheepvaart door deze directe verbinding niet langer opwoog tegen de kostprijs en de negatieve ruimtelijke impact ervan, zoals het ruimtebeslag en de doorsnijding van gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur in Nederland. Op 27 februari 2013 ondertekenden de Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken en haar Nederlandse collega, minister van Infrastructuur en Milieu, een verdragswijziging waardoor de reservatiestrook voor het Cabergkanaal werd geschrapt. Na bekrachtiging door beide parlementen is de verdragswijziging van kracht geworden op 1 maart 2014. Het voorgenomen plan geeft uitvoering aan deze beslissing.

INHOUD VAN HET VOORGENOMEN PLAN

Het voorgenomen plan houdt slechts beperkte inrichtingswijzigingen in ten opzichte van een reeds bestaand plan, nl. het gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg", definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 22 september 2006. Over de bestemming van het plangebied als ontginningsgebied en bestemming als (grotendeels watergebonden en deels gemengd) regionaal bedrijventerrein na ontginning, wordt op zich geen nieuwe beleidsbeslissing genomen. Dit is beslist beleid. Het voorgenomen plan is dan ook te beschouwen als een inrichtingsalternatief voor het huidige plan, met het oog op enerzijds het wegwerken van een aantal hindernissen voor de ontwikkeling van een duurzaam bedrijventerrein dat op een goede wijze is geïntegreerd in zijn omgeving en anderzijds het realiseren van een forse structurerende groenbuffer (in totaal 360 m breed, waarvan 180 m op Vlaams grondgebied ligt) die als natuurverbinding kan ontwikkeld en beheerd worden.

De schrapping van de reservatiestrook voor het Cabergkanaal, die in het voorgenomen plan is opgenomen, betreft de uitvoering van de verdragswijziging van 27 februari 2013 waardoor de reservatiestrook voor het Cabergkanaal werd opgeheven. Deze beslissing kwam tot stand nadat alle betrokken Vlaamse, Waalse en Nederlandse instanties, onder

¹ BRO & Witteveen-Bos (2012) "Inrichtingsconcept Albertknoop"

voorzitterschap van de directeur-generaal van de BeneluxUnie, hierover een unaniem advies hadden uitgebracht. Het Vlaams decreet houdende instemming met de wijziging van het verdrag is, na instemmend advies van SARO en MORA, goedgekeurd en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 13 augustus 2013. De schrapping van de reservatiestrook in het voorgenomen plan, houdt dan ook geen nieuwe beleidsbeslissing in.

Het voorgenomen plan houdt wél volgende wijzigingen in ten opzichte van het gewestelijk RUP “Leem in Zuid-Limburg”, die niet als beslist beleid worden beschouwd, met name:

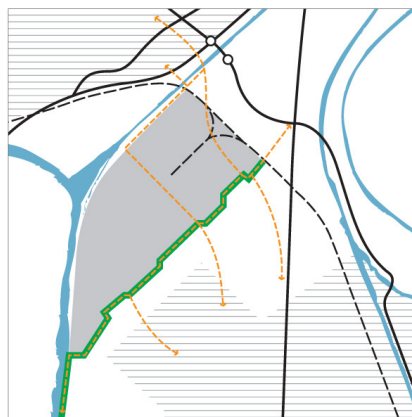
- een deel van het bedrijventerrein krijgt een overdruk als structurerende (groen)buffer met aansluitend een bouwvrije strook in het bedrijventerrein
- de ontsluiting via de weg (aansluiting op bestaande wegen in het aanpalend bedrijventerrein Europark) wordt symbolisch aangeduid
- het tracé voor de te verleggen Air Liquide leidingen wordt symbolisch aangeduid, en komt aan de oostelijke grens van het bedrijventerrein te liggen
- de in het huidige gewestelijk RUP voorgeschreven fasering van ontginning vervalt.

CONCEPTELEMENTEN VAN HET INRICHTINGSPLAN

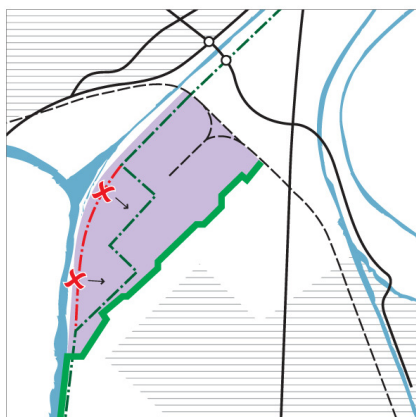
Figuur 5: conceptelementen

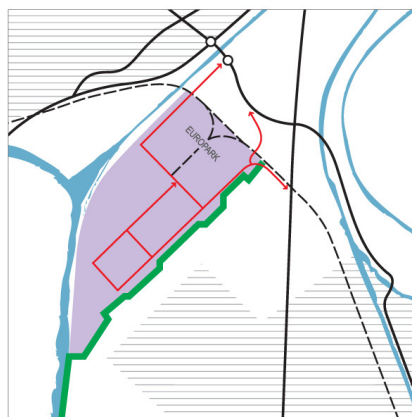
schrapping reservatiestrook Cabergkanaal

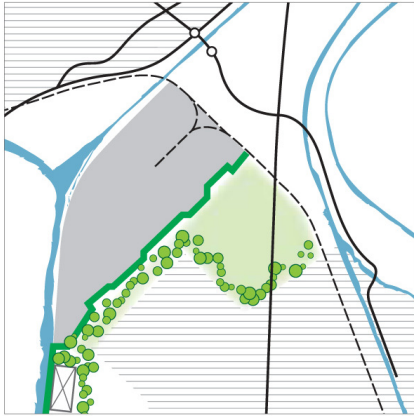
continuïteit grenspad en trage wegen

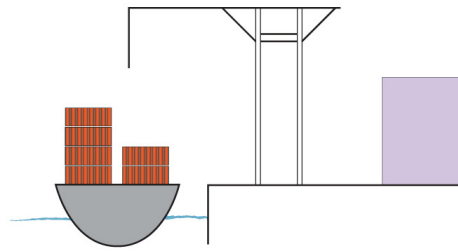
verleggen Air Liquideleidingen

aansluiting op bestaande wegen-
infrastructuur

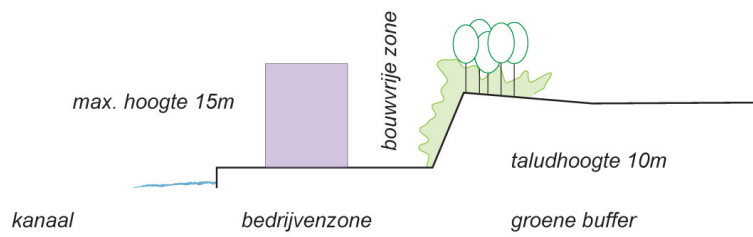
groene Zouwdalcorridor

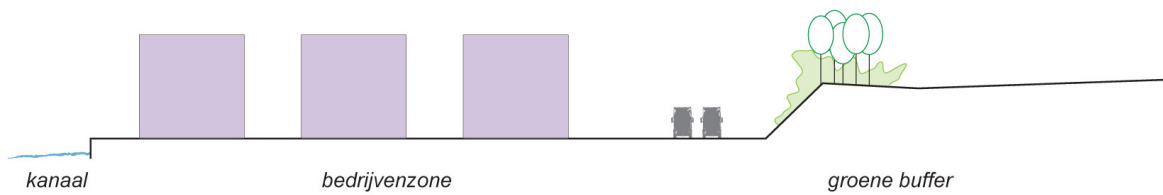
watergebonden bedrijvigheid

landschappelijke inkleding bedrijvigheid

ter hoogte van kop van Zouwdal

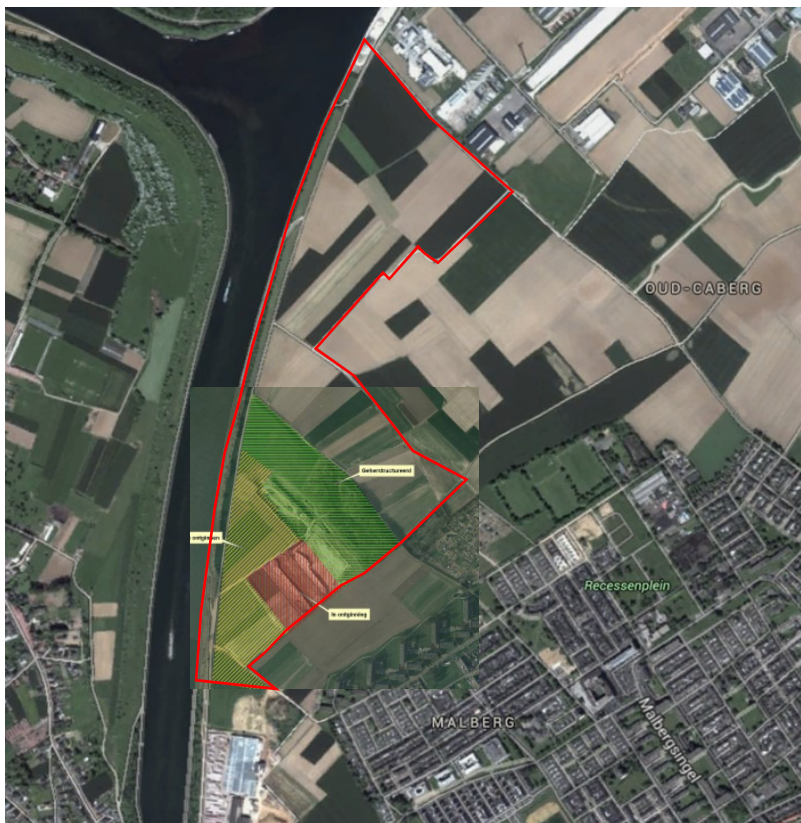
tegen Europark

1.3 REFERENTIESITUATIE

REFERENTIESITUATIE - HUIDIGE TOESTAND

Het gebied bestaat uit een relatief groot, weliswaar tussen het kanaal en de landsgrens ingesloten, aaneengesloten landbouwgebied, grenzend aan het stedelijk gebied Maastricht. In het zuidelijke deel van het gebied is fase 1 van een leemontginning actief van de steenbakkerij Wienerberger (Grenspaal 93). De noordelijke strook is inmiddels gehestructureerd (groen gearceerd). De middelste zone wordt momenteel ontgonnen (rood gearceerd). Voor het zuidelijke deel is er een vergunning voor ontginning (geel gearceerd). De ontginning sluit aan bij de bestaande ontginning en verwerkingseenheid in het zuiden. De rest is in landbouwgebruik.

Figuur 6: luchtfoto met aanduiding actieve ontginning

Het Albertkanaal en de Maas zijn de belangrijkste lijninfrastructuren in de onmiddellijke omgeving. Naast het Albertkanaal liggen pijpleidingen.

Het landschap wordt gekenmerkt door een plateau met zacht glooiende heuvels en weinig ingesneden beekvalleien, akkers en holle wegen. De delen Talud Kanaal rechter oever en Grenspaal 96 Lanaken zijn gelegen binnen de relictzone 'Krijtland van Millen', een open-field-akkerlandschap.

De bermen van het Albertkanaal zijn kalkrijk, wat leidt tot zeldzame vegetaties. De bermen zijn belangrijke faunistische leef- en voortplantingsgebieden. De uitzonderlijke ecologische waarde van de kanaalbermen is het meest uitgesproken bij ongewervelde zoals spinnen en dagvlinders.

De bodem bestaat uit leemzand. Onder de bodemlaag bevindt zich een leemlaag met een variabele dikte.

Voor het noordelijke deel wordt gekenmerkt door kwetsbare grondwaterlagen.

REFERENTIESITUATIE – GEWESTELIJK RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Het plangebied van het voorgenomen plan valt samen met het plangebied van het een deelplan van het gewestelijk RUP Leemwinning in Zuid-Limburg, definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering op 22 september 2006 (B.S. 13/10/2006). Het betreffende deelplan 1 "Ontginningsgebied Grenspaal 93-96" bestemt een zone voor winning van oppervlaktedelfstoffen met voorbestemming bouwvrij agrarisch gebied en nabestemming regionaal bedrijventerrein. Voor de ontginning is een fasering in het grafisch plan vast gelegd.

De nabestemming is specifiek regionaal bedrijventerrein met watergebonden karakter. Het regionaal bedrijventerrein is bestemd voor bedrijven van regionaal belang met watergebonden karakter. Het watergebonden karakter bestaat uit het gebruik van de waterweg voor het vervoer van een substantiële hoeveelheid basisgrondstoffen en/of (half) afgewerkte producten of uit het gebruik van het water als onderdeel van het productieproces. De hoofdactiviteiten van de bedrijven zijn : productie en verwerking van goederen, verwerking en bewerking van grondstoffen met inbegrip van delfstoffen, open overslag, voorraadbeheer, groepage en fysieke distributie, logistiek complementaire en logistiek ondersteunende activiteiten inclusief exploitatie van intermodale en laad- en losinfrastructuur.

Een aantal (achterliggende) percelen is bestemd als gemengd regionaal bedrijventerrein voor bedrijven welke om ruimtelijke of milieuredenen niet verweefbaar meer zijn met de stedelijke of residentiële omgeving.

Deze nabestemmingen kunnen enkel gerealiseerd worden onder voorbehoud van een schrapping van de reservatiezone voor het Cabergkanaal. De reservatiestrook voor het Cabergkanaal is behouden in het gewestelijk RUP.

Bij de kwalitatieve inrichting van het bedrijventerrein dient rekening te worden gehouden met volgende aspecten:

- de ontwikkeling van het bedrijventerrein dient gefaseerd gerealiseerd te worden; de ontwikkeling dient te verlopen van noord, aansluitend bij het bestaande bedrijventerrein, naar zuid
- een voldoende buffering is noodzakelijk t.a.v. de stad Maastricht, specifiek t.a.v. de woonwijk Malberg
- de natuurverbindingsfunctie van (de omgeving van) het Albertkanaal dient (eventueel hersteld en) behouden te worden
- de continuïteit van het jaagpad, de fiets- en wandelroute, moet mogelijk blijven.

De Leembank cvba zal de komende jaren het bestaande terrein verder afgraven met als doel leemwinning voor de Limburgse steenbakkerijen. Een projectmilieueffectenrapport werd reeds opgemaakt en goedgekeurd. De vergunningverlening is in voorbereiding en wordt door het samenwerkingsverband ALBERTKNOOP begeleid in functie van de te realiseren nabestemming bedrijventerrein en groene buffering ten opzichte van de woonwijken Malberg en Caberg (gemeente Maastricht). Vooraleer op het terrein graafwerken kunnen starten zullen er nog archeologische onderzoeken worden uitgevoerd en stedenbouwkundige en milieuvergunningen dienen afgeleverd.

Figuur 7: gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlaktedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 - 02

1.4 NULALTERNATIEF

Het nulalternatief houdt in dat het gebied verder wordt ontgonnen, met nadien een herontwikkeling als regionaal, grotendeels watergebonden, bedrijventerrein tot tegen de landsgrens, overeenkomstig het gewestelijk RUP Leem in Zuid-Limburg. Het nulalternatief en de referentiesituatie 'RUP Leem in Zuid-Limburg' zijn m.a.w. dezelfde.

2 ALTERNATIEVEN

2.1 LOCATIE-ALTERNATIEVEN

De herontwikkeling van het gebied tot regionaal (watergebonden) bedrijventerrein, zoals al vastgelegd in het huidige gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlaktedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96, maakt onderdeel uit van Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). In de voorbereidende ENA-studie werden diverse locatiealternatieven onderzocht, ook inzake een aantal milieuaspecten. De beslissing van de Vlaamse regering van 23 april 2004 selecteerde onder meer een aantal nieuwe regionale bedrijventerreinen en een aantal locaties voor verder onderzoek. De beslissing omvatte ook een ganse reeks niet-weerhouden bedrijventerreinen.

Het globale programma van het ENA als ook een milieubeoordeling op gebiedsgericht niveau van een aantal bedrijventerreinen zijn onderzocht in een plan-MER, dat is goedgekeurd op 20 juni 2014. (PLMER-060).

Mogelijke locatie-alternatieven zijn dus al onderzocht, en de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein op de locatie van voorgenomen plan is reeds beslist beleid.

2.2 INRICHTINGSALTERNATIEVEN

Het voorgenomen plan is op zich een inrichtingsalternatief van het huidige gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlaktedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96. De milieubeoordeling ten opzichte van de referentiesituatie houdt dus een alternatievenafweging in.

Er zijn verder geen inrichtingsalternatieven voor het voorgenomen plan voorop gesteld. De milieubeoordeling en daaruit volgende milderende maatregelen, kunnen in principe aanleiding geven om als nog een inrichtingsalternatief uit te werken. Aangezien er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn (zie de algemene conclusie), is er geen inrichtingsalternatief ontwikkeld.

3 TOEPASSELIJKHEID VAN DE MER-SCREENINGS PROCEDURE

Het voorgenomen gewestelijk RUP vormt het kader voor de toekenning van een vergunning voor een project opgesomd in bijlage I, II of III van het project-m.e.r.-besluit van 10 december 2004, namelijk voor een project opgesomd in rubriek 10a van bijlage II.

Het voorgenomen gewestelijk RUP houdt slechts een beperkte wijziging van een bestaand plan (gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlakedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96). Het voorgenomen plan neemt de globale bestemming van het RUP als ontginningsgebied en (watergebonden) bedrijventerrein over, en houdt slechts beperkte wijzigingen in op het vlak van de inrichtingsaspecten. Het voorgenomen RUP is dus screeningsgerechtigd.

4 BESCHRIJVING EN BEOORDELING VAN DE MILIEUEFFECTEN VAN DE GEPLANDE SITUATIE

4.1 REEDS UITGEVOERDE RELEVANTE ONDERZOEKEN

In functie van de effectbeschrijving en –beoordeling van het voorgenomen plan, zijn volgende reeds uitgevoerde onderzoeken relevant:

- ARCADIS (2009) “Milieueffectrapportage Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank”, in opdracht van CVBA Leembank (ref. dienst MER: PR-MER-0264)
- DGMR (2011) “Geluidszonering Industrierrein Lanakerveld - Het komen tot een geluidszonering: De gecumuleerde geluidbelasting van Belgische en Nederlandse bedrijvigheid op het industrierrein Lanakerveld”
- SGS (2007) “Ruimtelijk Veiligheidsrapport Regionaal bedrijventerrein Lanaken”, in opdracht van de Vlaamse Overheid Departement RWO Afdeling Ruimtelijke Planning
- Provinciaal Natuurcentrum Provinciebestuur Limburg (2010) “Visienota inzake de omlegging van de NVB 21 “Bilzen, Lanaken, Riemst, tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg” (deel gelegen op de oostelijke oever van het Albertkanaal) langs het Zouwdal met koppeling aan de NVB 80 “delen van de Zuid-Willemsvaart”
- ARCADIS (2014) “Plan MER bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA” in opdracht van POM Antwerpen en POM Limburg
- Tritel (2011) “Studie naar de typering van de secundaire wegen N2 – N78 – N79 te Limburg - deelrapport fase 2: opbouw van de gewenste categorisering - eindrapport” in opdracht van Vlaamse Overheid departement MOW BMV-Limburg
- Heusschen Copier (2013) “Lanakerveld ecozone (ecologisch plan Zouwdal / bufferzone Lanakerveld)”.

4.2 SCREENING VAN DE MILIEUEFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft, analyseert op hoofdlijn en beoordeelt, waar nodig op basis van de beschikbare informatie en studies, de mogelijke effecten van de nieuwe inrichtingsvarianten die het RUP zal toelaten/verplichten ten opzichte van de huidige mogelijkheden volgens het bestaande gewestelijk RUP.

Volgende (MER)disciplines komen hierbij aan de orde:

- mobiliteit (4.2.1.)
- lucht en klimaat (4.2.2.)
- geluid (4.2.3.)
- ruimtelgebruik (4.2.4.)
- bodem (4.2.5.)
- water (4.2.6.)
- fauna en flora (4.2.7.)
- landschap en erfgoed (4.2.8.)
- gezondheid en veiligheid van de mens (4.2.9.)

4.2.1 MOBILITEIT

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

Ten opzichte van de bestaande situatie – met een ontginning van een deel van het plangebied – zal de geplande situatie (volledig ontwikkeld bedrijventerrein) een toename van het verkeer inhouden. Het betreft zowel wegverkeer (vracht- en personenauto's) als binnenscheepvaart als potentieel spoorvervoer (gezien de aanwezigheid van een goederenterminal op het aanpalende bedrijventerrein Europark te Lanaken. Het watergebonden bedrijventerrein is m.a.w. multimodaal ontsloten met qua gewenst gebruik van de modi eerst water, dan spoor en dan weg. Bovendien zal de fietsroute langs het kanaal verdwijnen door afgraving van het talud.

De effecten inzake verkeershinder van de leemontginning en grondaanvulling i.f.v. de nabestemming zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw'. Daarbij is gekeken naar de cumulatieve effecten van de drie vlak bij elkaar gelegen ontginningen. Hieruit blijkt dat de impact van het vrachtwagentransport door de nieuwe ontginningen vergelijkbaar is met de impact van het vrachtwagentransport van de huidige ontginningen. Op termijn zal het vrachtwagentransport dalen doordat zowel minder gebieden in actieve ontginning zullen zijn en ook de aanvoer van opvulgrond zal dalen. Er wordt wel aangegeven dat het vrachttransport geoptimaliseerd kan worden door de aanvoerrote naar het ontginningsgebied 96 (onderdeel van het plangebied) via N77 te laten verlopen en niet via N2.

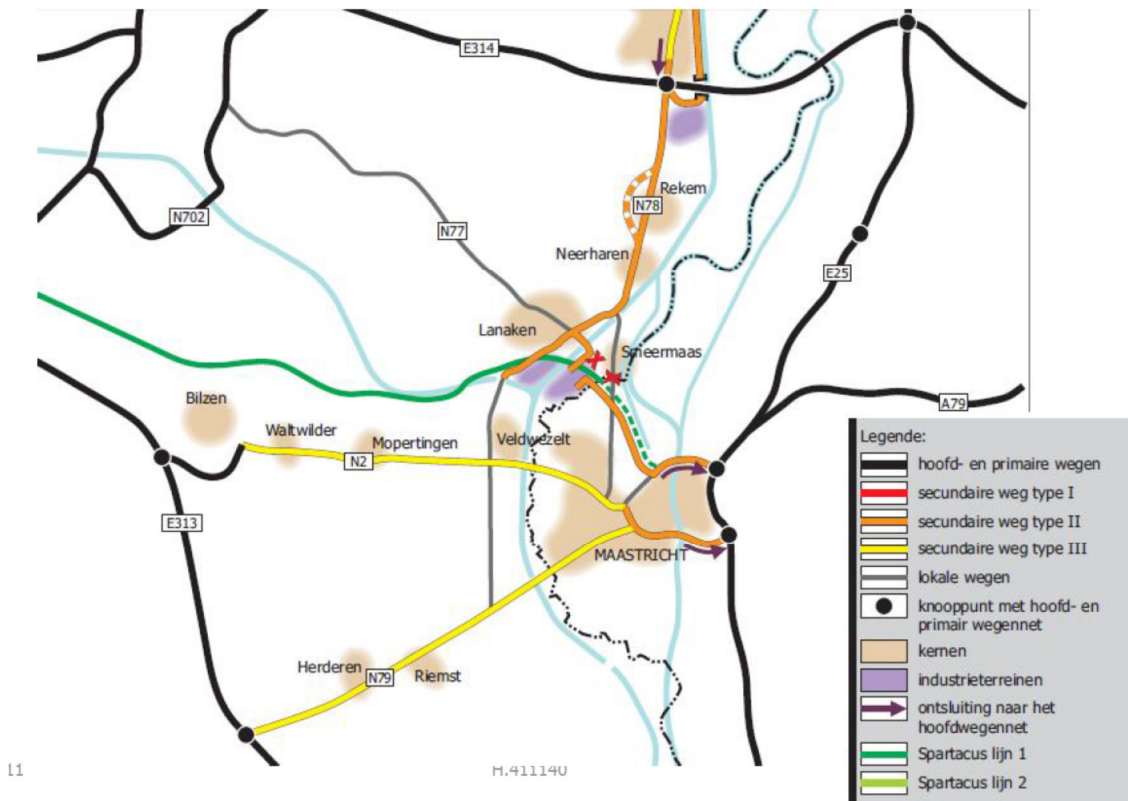
De effecten als het gebied in gebruik is door bedrijven zijn – voor het geheel van het ENA-programma – grensoverschrijdend onderzocht in het MER 'bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA'.

De bijkomende verkeersgeneratie door het bedrijventerrein is ook meegenomen in de studie over de typering van de secundaire wegen.² De studie typering van de secundaire wegen N2, N79 en N78 heeft tot doel om na uitvoering van en onderbouwing door het nodige onderzoek – rekening houdend met het gebruik van de wegsegmenten, de vervoersvraag, de kenmerken van het netwerk, de verkeersleefbaarheid van de verschillende kernen en een duurzaam verplaatsingspatroon - een typering voor de bovenvermelde wegsegmenten vast te leggen. Daarbij is rekening gehouden met een toename van het verkeer door de ontwikkeling van het bedrijventerrein. De categorisering van de wegsegmenten N78, N79 en N2 is als volgt vastgelegd:

- selectie van de N78 als secundaire weg type II vanaf de E314 tot aan de G. Broekhofstraat ter ontsluiting van het bedrijventerrein Albertknoop naar de E314
- selectie van de N77 als secundaire weg type II vanaf de N78 tot aan de toegang van het bedrijventerrein Albertknoop ter ontsluiting van dit bedrijventerrein naar de E314
- selectie van de N2 als secundaire weg type III als hoofdrote binnen het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk
- selectie van de N79 als secundaire weg type III gezien de aanwezigheid belangrijke stations in zowel Maastricht als Tongeren.

² Tritel (2011) "Studie naar de typering van de secundaire wegen N2 – N78 – N79 te Limburg - deelrapport fase 2: opbouw van de gewenste categorisering - eindrapport" in opdracht van Vlaamse Overheid departement MOW BMV en de provincie Limburg.

Figuur 8: categorisering en maatregelen volgens studie 'typering van de secundaire wegen N2, N78 en N79'

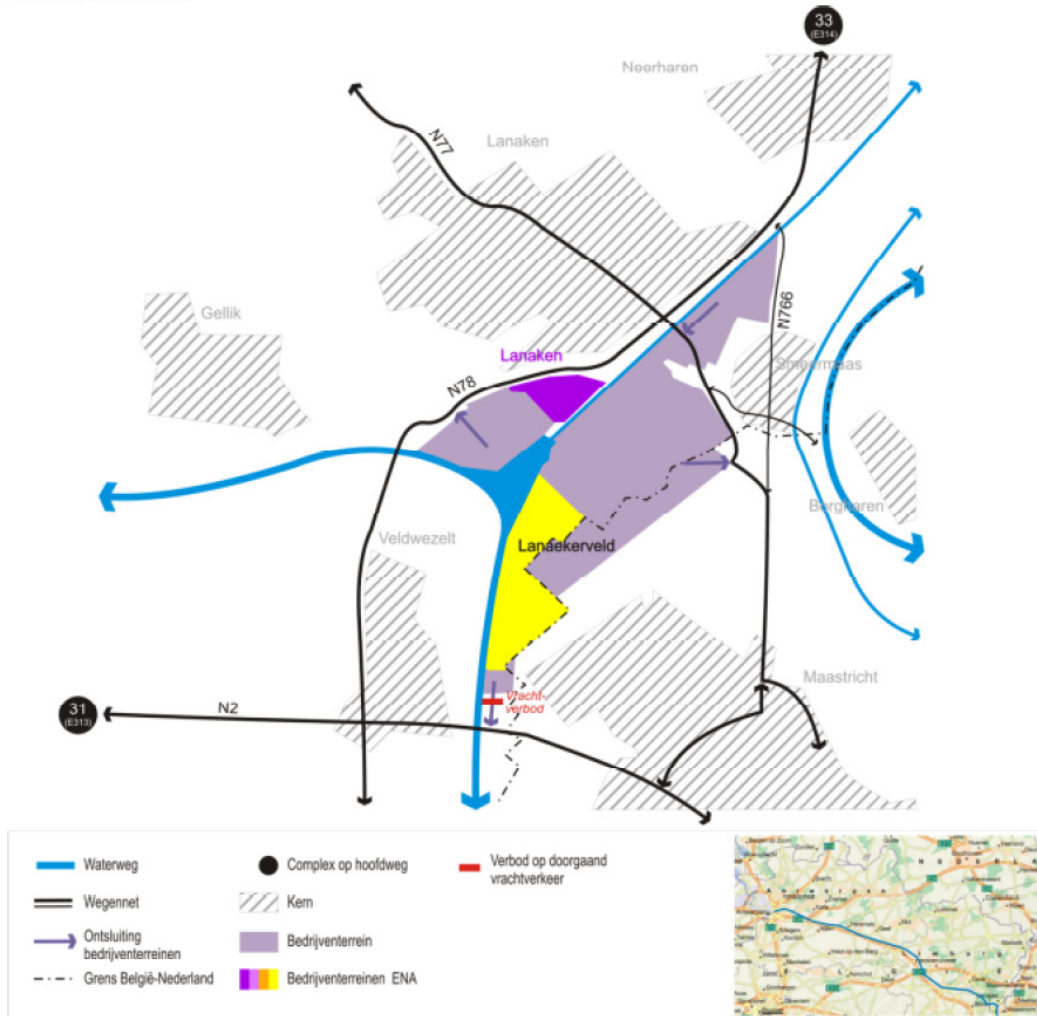
Een ontsluiting van het bedrijventerrein naar het hoofdwegennet via N2 of N79 zou niet overeenkomen met de selectie van deze wegen als secundaire wegen type III. Gelet op de capaciteit van en leefbaarheid langs de N78 worden in de studie wel randvoorwaarden aangegeven:

- verbetering van de ontsluiting van Maastricht naar de E25, door een optimalisatie van de Noorderbrug, een knip voor vrachtverkeer in Smeermaas en ontmoedigen van doorgaand verkeer op de N77 (om verkeer van Maastricht via N78 naar E314 te voorkomen en zo capaciteit vrij te maken op N78 voor de ontsluiting van het bedrijventerrein)
- aangepaste ontsluiting Albertknoop naar E314 en E25 zonder doorkoppeling tussen beide hoofdwegen via het secundaire wegennet (het voorgenomen plan geeft hier toe de aanzet)
- de wenselijkheid van een omleidingsweg rond Rekem in functie van de leefbaarheid in de kern
- realisatie Spartacus lijn 1 om een modal shift te bewerkstelligen voor verkeer van en naar Maastricht en behouden doseerlichten N2 (omdat N2 ontoereikend is om als secundaire weg type II te fungeren).

De mobiliteitseffecten van de bedrijfsontwikkelingen zijn ook onderzocht in het plan-MER voor de bedrijventerreinen van het ENA. Daarbij is niet enkel het effect van het te ontwikkelen bedrijventerrein ALBERTKNOOP bekeken, maar de effecten voor de gehele cluster van bestaande en voorziene bedrijventerreinen van het ENA in en om Lanaken. De beoordeling is gebeurd op basis van een voorkeursscenario. Dit is weergegeven in onderstaande figuur en komt niet geheel overeen met de mobiliteitsvisie die is uitgewerkt in het kader van het strategisch project ALBERTKNOOP.

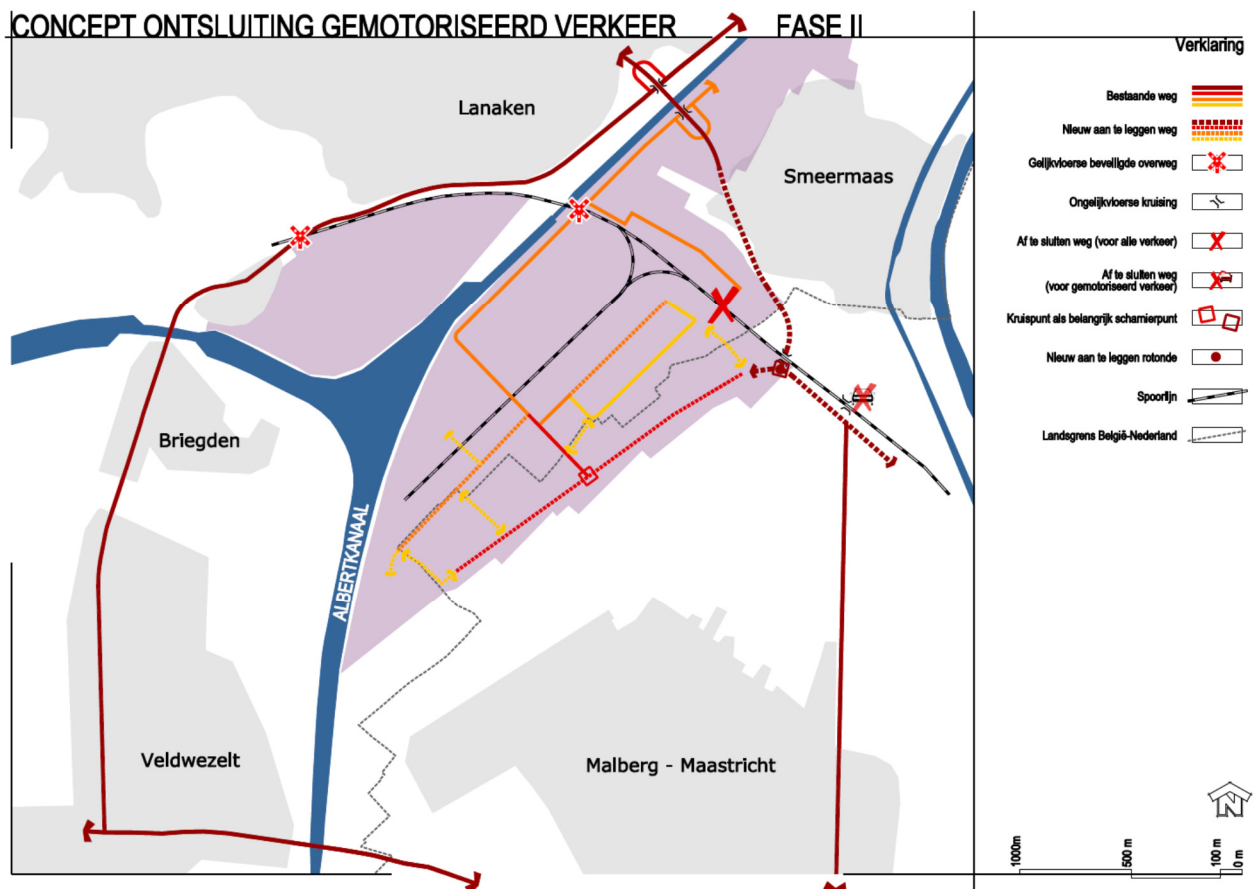
Figuur 9: voorkeursscenario ontsluiting bedrijventerreinencluster Lanaken i.f.v. het plan-MER ENA

Cluster 1: Lanaken

Dit voorkeursscenario houdt in dat de (te ontwikkelen) bedrijventerreinen op de oostelijke oever van het kanaal worden ontsloten via de nieuwe ontsluitingsweg ten zuiden van Smeermaas naar de N77 (en verder naar de N78 en E313/E314) (binnen de reservatiestrook zoals aangegeven op het gewestplan) of naar de Brusselseweg (het verlengde van N766 op Nederlands grondgebied) en verder naar Maastricht en E25. Ze worden ook gedeeltelijk nog via de bestaande aansluiting van industrieweg op N77 ontsloten. De ontsluitingsweg naar N2 fungeert in dit voorkeursscenario van het MER enkel voor woon-werkverkeer en niet voor vrachtverkeer. Dit voorkeursscenario verschilt van de aanbevolen ontsluitingsstructuur uit het strategisch project ALBERTKNOOP, met name omdat in het voorkeursscenario van het MER de westelijke randweg Maastricht (tussen Brusselseweg en N2 – Via Regia) is opgenomen, terwijl er in het overleg omtrent het strategisch project ALBERTKNOOP van uit is gegaan dat de randweg er hoogstwaarschijnlijk niet komt (conform de structuurvisie Maastricht 2030 en hogervermelde mobiliteitsstudie van AWV en de provincie Limburg m.b.t. de secundaire wegen)..

Figuur 2: aanbevolen ontsluitingsstructuur vanuit het grensoverschrijdend gebiedsgericht strategisch plan ALBERTKNOOP

De aannames in deze aanbevolen ontsluitingsstructuur voor ALBERTKNOOP waren:

- een omleidingsweg voor Smeermaas als interlokale verbinding tussen Maastricht en Lanaken is op termijn onvermijdelijk. Deze wordt enkel i.f.v. personenvervoer gerealiseerd; het goederenvervoer wordt door het bedrijventerrein ALBERTKNOOP geloodst (in overeenstemming met de visie uit de studie AWW/Provincie Limburg secundaire wegen)
- de inzet van de aan te leggen ontsluitingsweg tussen Brusselseweg en Lanaekerveld kan in de toekomst mede dienen als schakel voor bovenvermelde interlokale verbinding
- een westelijke randweg Maastricht zal niet worden gerealiseerd (ontsluiting naar N2 wordt onmogelijk gemaakt)
- de ontsluiting van het gemeenschappelijke bedrijventerrein aan Belgische zijde zal moeten aansluiten op het knooppunt van N77 Maastrichterweg – N78 Europalaan en derhalve altijd via eerstgenoemde weg over het kanaal Briegden – Neerharen moeten verlopen
- in het licht van het hergebruik van spoorlijn 20 Lanaken – Maastricht is het noodzakelijk een ongelijkgrondse kruising te creëren van deze spoorweg en de externe wegontsluiting van de bedrijventerreinen
- het gemeenschappelijk ontsluitingstracé kan eventueel wel fungeren als lokale verbinding tussen Maastricht en Lanaken, maar zal niet mogen fungeren als bovenlokale uitvalsweg van Maastricht, noch het doorgaand verkeer door Lanaken méér faciliteren dan nu het geval is.

De effectbeoordeling in het plan-MER ENA voor de cluster van bedrijventerreinen ter hoogte van Lanaken geeft volgend resultaat:

- door het invoeren van een verbod op doorgaand vrachtverkeer naar N2 wordt een kleine omrijfactor gecreëerd voor vrachtverkeer van en naar E313 (beperkt negatief effect); deze maatregel leidt echter ook tot een minder zware belasting met vrachtverkeer van vooral het wegvak tussen Veldwezelt en de Nederlandse grens en ook voor het wegvak tussen Veldwezelt en Bilzen, wat een verbetering van de verkeersleefbaarheid in Veldwezelt, Mopertingen en Waltwilder inhoudt (positief effect); er wordt ook aangenomen dat een totaal verbod op gemotoriseerd verkeer (i.e. het niet aanleggen van de randweg Maastricht) de verkeersleefbaarheid nog meer ten goede zal komen
- de capaciteitsgrens op N78 tussen Neerharen en Veldwezelt wordt overschreden (negatief effect) en de weg wordt zwaarder belast met vrachtverkeer waardoor de verkeersleefbaarheid ter hoogte van de doortochten in Neerharen en Rekem verslechterd (negatief effect); als noodzakelijke milderende maatregel wordt aanbevolen uit te gaan van de aanbevolen ontsluitingsstructuur uit het strategisch plan ALBERTKNOOP
- op N77 aan Smeermaas en de kruising van N766 en N78 is er een intensiteitsdaling t.o.v. de huidige situatie door de nieuwe ontsluitingsweg voor het bedrijventerrein aan beide zijden van de grens
- op N766 zou een verbetering optreden van de verkeersleefbaarheid in Smeermaas, als het bedrijventerrein een dubbele ontsluiting krijgt naar N78 en A2 en N766 ter hoogte van de grens wordt afgesloten voor vrachtverkeer.

Het voorgenomen plan duidt de aansluiting van de interne ontsluiting naar het bestaande bedrijventerrein Europark symbolisch aan. Deze aanduiding houdt in dat in het noordelijke deel van het plangebied (grenspaal 96-97) een interne ontsluitingsweg nabij de plangrens zal liggen. Door de ontsluiting van het bedrijventerrein vast te leggen in noordelijke richting, aansluitend op de ontsluitingsweg van het bestaande bedrijventerrein Europark, voorkomt het voorgenomen plan dat het bedrijventerrein naar N2 (gelegen ten zuiden van het plangebied) wordt ontsloten. Hiermee confirmeert het voorgenomen plan zich enerzijds naar de resultaten van de studie typering van de secundaire wegen N2, N79 en N78, en anderzijds met de mobiliteitsvisie van Maastricht. Deze komen ook overeen met de milderende maatregelen die in het plan-MER voor de bedrijventerreinen van het ENA zijn aangeraden (nl. de aanbevolen ontsluitingsstructuur uit het strategisch plan ALBERTKNOOP). De noordelijke ontsluitingsweg past binnen het inrichtingsconcept ALBERTKNOOP, waarin een nieuwe aansluiting zowel naar Brusselseweg-Noorderbrug-A2 (Maastricht) als naar N78-N77 (rondweg Smeermaas-Lanaken) is voorzien. Deze noordelijke ontsluitingsweg creëert ook een rechtstreekse verbinding met de goederenspoorwegterminal in Europark, waardoor in de toekomst deze modus ook aan belang kan winnen.

De mogelijkheid een verbindingsinfrastructuur te creëren tussen de aansluitende steenbakkerij en de kade-infrastructuur in het bedrijventerrein, beoogt uitsluitend een multimodale ontsluiting van de steenbakkerij, wat globaal tot positievere milieu-effecten zal leiden dan de louter wegontsluiting op vandaag. Zowel voor aanvoer van grondstoffen als voor afvoer van producten wenst Wienerberger in de toekomst meer gebruik te maken van de waterweg (cfr. recent goedgekeurde projectMER van de steenbakkerij Wienerberger) met referentie PRMER-0741 GK.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Het plangebied is op vandaag reeds bestemd als ontginningsgebied en bedrijventerrein (gewestelijk RUP Gebieden voor oppervlakedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96). De effecten van het voorgenomen plan inzake verkeershinder zullen kleiner zijn dan deze in de referentiesituatie, en dit om drie navolgende redenen.

- Door de realisatie van een deel van het plangebied als structurerende buffer in het voorgenomen plan, wordt de oppervlakte effectief te ontwikkelen bedrijventerrein met ca. 15 hectare kleiner dan in het huidige gewestelijk RUP

“Leem in Zuid-Limburg”. De kleinere oppervlakte te ontwikkelen bedrijventerrein genereert minder verkeer dan het huidige plan (impact op mobiliteit, lucht en geluid) en de inrichting van het groene Zouwdal maakt het mogelijk om de continuïteit van het recreatieve fietsnetwerk te herstellen. In het Zouwdal wordt immers een nieuwe recreatieve route geïncorporeerd die zich volledig inpast in het provinciale recreatieve knooppuntennetwerk.

- In het huidige gewestelijk RUP “Leem in Zuid-Limburg” is de interne en externe ontsluiting van het plangebied niet vastgelegd. Aangezien de aanduiding in het voorgenomen plan zich situeert ter hoogte van de bestaande weg in het aanpalende bedrijventerrein, lijkt het logisch dat een ontwikkeling volgens het huidige gewestelijk RUP “Leem in Zuid-Limburg” op dezelfde plaats zou aansluiten op de bestaande wegenis. Het huidige gewestelijk RUP sluit echter een ontsluiting naar N2 niet uit. Het voorgenomen plan wél, wat voor belangrijke positieve effecten op de leefbaarheid zorgt.
- De realisatie van een nieuwe wegontsluiting van het bedrijventerrein ALBERTKNOOP (incl. het bestaande industrieterrein Europark) richting Brusselseweg, Belvédère, de vernieuwde Noorderbrug en de A2 in Maastricht zal de capaciteit en de verkeersleefbaarheid in Neerharen en Veldwezelt positief beïnvloeden. Goedkeuring van het plan/RUP zal bijgevolg geen aanleiding geven tot aanzienlijke negatieve milieugevolgen voor het Vlaamse wegennet (N78), integendeel.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE MOBILITEIT

De verdere ontginning en vooral de ontwikkeling van een multimodaal ontsloten bedrijventerrein overeenkomstig het voorgenomen plan zal leiden tot bijkomend verkeer en het verdwijnen van de recreatieve route langs het kanaal. Deze effecten treden echter ook op in de referentiesituatie RUP ‘Leem in Zuid-Limburg’, en zijn onderzocht in het MER ‘Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw’ en het MER ‘bedrijventerreinen van het ENA’.

Het voorgenomen plan scoort op het vlak van mobiliteitseffecten niet slechter, en zelfs gunstiger, dan het RUP ‘Leem in Zuid-Limburg’, doordat een aantal milderende maatregelen uit voornoemde MER’s in het plan vertaald zijn, met name de verplichte ontsluiting naar het noorden. Bovendien zijn er afspraken gemaakt over de inrichting van de Zouwdalcorridor waarin een recreatieve route wordt geïncorporeerd, die deel kan uitmaken van functionele en recreatieve routes, aansluitend op het reeds gerealiseerde grenspad.

4.2.2 LUCHT EN KLIMAAT

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

De effecten van de ontginningsactiviteiten en grondaanvulling i.f.v. de nabestemming t.o.v. de huidige situatie zijn onderzocht in het MER ‘Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw’. Hieruit blijkt dat de bijdrage van de ontginningsactiviteiten aan de stofemissie op een afstand groter dan 400m van de bron kleiner zal zijn dan 1% van de luchtkwaliteitsdoelstelling en als verwaarloosbaar kunnen worden beschouwd. De woongebieden liggen op grotere afstand van de groeve en zullen bij normale meteorologische omstandigheden geen hinder ondervinden. Bij ongunstige meteorologische omstandigheden kan de stofuitval kortstondig beduidend groter zijn. De groeve heeft dan mogelijk een invloed op de woonwijken van Veldwezelt (Lanaken) en Oud Caberg en Malberg (Maastricht). Het opwaaiend stof bestaat uit leemdeeltjes die niet verontreinigd zijn. De toxicologische effecten van deze deeltjes zijn bijgevolg veel minder ernstig dan bijvoorbeeld roetdeeltjes die door het wagenpark worden uitgestoten. De hinder is tijdelijk, maar milderende maatregelen zijn aangewezen. Deze situeren zich op het niveau van uitbatingsmaatregelen: bevochtigen van de rijroute bij uitdrogende winden, aanleg van verharde of semi-verharde wegen en/of gebruik van rijplaten in de groeve, borstelen

van verharde toegangswegen, zo vlug mogelijk inzaaien van open terrein na de herstructurering. Ook het transport van leem zal een bijkomende luchtemissie tot gevolg hebben. De bijdrage van het transport dat samenhangt met de ontginningsactiviteiten en grondaanvulling aan de immissieconcentraties van NO₂ en PM10 wordt als beperkt negatief beoordeeld langs de N79. Daarbij zijn de cumulatieve effecten van drie bij elkaar gelegen groeves onderzocht, en dus niet enkel van de groeve in het plangebied van voorgenomen plan. De bijdrage aan de immissies kunnen worden verminderd door het transport van leem en aanvoer van aanvulgrond niet gelijktijdig te laten verlopen en door de verkeersstromen te scheiden. In die zin is de reeds eerder vermelde scheiding van aan- en afvoerroute voor het ontginningsgebied grenspaal 96, respectievelijk aanvoer via N77 en afvoer via N2, ook milderend op het vlak van luchtkwaliteit.

De effecten als het gebied in gebruik is door bedrijven zijn – voor het geheel van het ENA-programma – onderzocht in het MER 'bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA'. Over het algemeen worden geen overschrijdingen van de luchtkwaliteit gemodelleerd in het studiegebied van het ENA. Plaatselijk zijn wel overschrijdingen mogelijk, hoofdzakelijk ter hoogte van het wegennet (E313). Om effecten van wegverkeer te milderen, worden maatregelen aangewezen ter vermindering van het autogebruik en de algemene verkeersdruk. Voor industrie is het van belang om aandacht te schenken aan minimale afstanden van bewoning en daarnaast dient rekening te worden gehouden met specifieke lokale luchtkwaliteit bij de keuze van de inplantingsplaats van nieuwe activiteiten. Er wordt aanbevolen om de best beschikbare technieken toe te passen o.a. voor nieuwe industriële installaties. Voor de scheepvaart worden bijkomende wettelijke maatregelen voorgesteld om reducties van de uitstoot van roetdeeltjes te bekomen, controle op het wettelijk verplicht gebruik van zwavelarme brandstoffen en fiscale maatregelen die een versnelde omschakeling naar emissie armere motoren bevoordelen. Beperken van de leegvaart is ook onderdeel van de milderende maatregelen.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

In het voorgenomen plan is de afstand tussen industrie en wonen groter dan in het RUP 'Leem in Zuid-Limburg', en is het totale verkeersvolume kleiner, zodat het voorgenomen plan gunstiger scoort dan het huidige plan.

Wat betreft stofhinder is in het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" aangegeven dat de kans op stofhinder bij watergebonden bedrijven reëel is (pt. 10.3.6.8 p. 170); het MER stelt dan ook dat bij de inrichting van het bedrijventerrein voldoende ruimte moet worden gereserveerd voor de inrichting van een bufferzone van een 50-tal meter tussen de bedrijven enerzijds en de Zouwdalcorridor anderzijds, te beplanten met hoge bomen. In het voorgenomen plan is een bouwrijpe strook aangeduid en zal een talud van 6 tot 10m hoog liggen tussen het bedrijventerrein en de Zouwdalcorridor, die bovendien beplant zal worden overeenkomstig het inrichtingsconcept voor de natuurverbinding Zouwdal (cfr. visienota NVB 21 van het Provinciaal Natuurcentrum Limburg).

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE LUCHT EN KLIMAAT

De verdere ontginning en vooral de ontwikkeling van een bedrijventerrein overeenkomstig het voorgenomen plan zal leiden tot emissies van bijkomend verkeer, bedrijvigheid en stof van de ontginningsactiviteiten. Deze effecten zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw' en het MER 'bedrijventerreinen van het ENA', en als niet significant beoordeeld.

Deze effecten treden ook op in de referentiesituatie RUP' Leem in Zuid-Limburg'. De effecten van het voorgenomen plan worden minder groot ingeschat dan deze referentiesituatie omdat de voor bedrijven te ontwikkelen oppervlakte ca. 15 hectare kleiner is, en de inrichting van een bufferzone van 120m en aansluitend een bouwrijpe strook van 80m wordt opgelegd, waardoor een grotere afstand (in totaal 360m) tot de wijk Malberg wordt aangehouden.

4.2.3 GELUID

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

De effecten van de ontginningsactiviteiten (verwijderen van de teelaardelaag, afgraven en transporteren van leem, aanbrengen van aanvulgronden en aanbrengen van een nieuwe teellaag) zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw'. Hieruit blijkt dat ter hoogte van de nabij gelegen woningen de grenswaarden worden gerespecteerd voor alle berekende scenario's inzake de richting, de diepte en volgorde van de ontginnings- en heropvullingsactiviteiten. Wel wordt aanbevolen de ontginning van de zuidelijke strook te ontginnen 'naar de woningen toe', m.a.w. van kanaaltalud naar 'kop van Zouwdal' zodat er naar de bewoning in Maastricht een afscherpende werking uitgaat van de rand van de ontginningsput.

De te verwachten effecten van geluidsverstoring van industrie en verkeer op het niveau van het geheel van het ENA-programma zijn beschreven en beoordeeld in het MER 'bedrijventerreinen van het ENA'. Er werden geen significante verhogingen van het geluidsniveau opgetekend ter hoogte van de omliggende woonkernen. De toename van het industrie- en verkeersgeluid blijft beperkt tot maximaal 1 dB(A) in de beoordelingspunten. Omdat de beoordelingspunten in het midden van woonkernen zijn genomen, is dit besluit niet noodzakelijkerwijze van toepassing ter hoogte van de dichtstbijzijnde woningen. Daar kunnen lokaal mogelijks wel significante effecten optreden. Daarom worden maatregelen voorgesteld, mochten lokaal problemen te verwachten zijn:

- milieuzonering bij uitgifte van de bedrijfspcelen om conflictsituaties tussen belastende industrie en omliggende bewoning te voorkomen of beperken
- een hele reeks mogelijke maatregelen om verkeerslawaaï te beperken: vermijden dat wegen woonkernen doorkruisen, gebruik van geluidsarme wegbedekking, plaatsen van geluidsschermen, beperken van verkeerssnelheden,...

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Het voorgenomen plan voorziet een structurerende groenbuffer en bouwrijve strook, waardoor de afstand tussen industriële activiteiten en de woonwijk Malberg groter is dan in het huidige RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Hierdoor is ook de uitgeefbare oppervlakte voor bedrijven kleiner, en genereert de kleinere oppervlakte industriegebied ook minder verkeer dan het huidige plan, waardoor ook het verkeersgeluid minder zal zijn dan in het huidige plan.

In het kader van het strategisch proces ALBERTKNOOP is bovendien een studie rond de inwaartse milieuzonering gemaakt in functie van geluidshinder.³ Het resultaat is een milieuzoneringsskaart voor het te ontwikkelen bedrijventerrein – ongeacht of het louter watergebonden dan wel andere bedrijven betreft - en een methodiek om individuele bedrijfsvestigingsaanvragen te beoordelen ten opzichte van de gewenste milieuzonering. De milieuzonering zal via het uitgiftebeleid worden gehandhaafd, zodat zich geen geluidshinderproblemen zullen stellen.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE GELUID EN LICHT

De verdere leemontginning en vooral de ontwikkeling van een bedrijventerrein overeenkomstig het voorgenomen plan zullen leiden tot geluidsemisies van bijkomend verkeer en van bedrijvigheid. Deze effecten zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw' en, op het niveau van het hele ENA-programma, in het MER 'bedrijventerreinen van het ENA', en als niet significant beoordeeld. Het MER 'bedrijventerreinen van het ENA' geeft wel aan dat lokaal problemen kunnen ontstaan, omdat de beoordelingspunten zich in de kernen bevonden. Bovendien hebben

³ DGMR, 2011, "Geluidszonering Industrierrein Lanakerveld - Het komen tot een geluidszonering: De gecumuleerde geluidbelasting van Belgische en Nederlandse bedrijvigheid op het industrierrein Lanakerveld"

de Albertknoopparters gezamenlijk een 'milieuzoneringsconcept' opgemaakt dat zij willen hanteren bij de uitgifte van bedrijfsterreinen. In een afzonderlijke Vlaams-Nederlandse werkgroep onder leiding van de Benelux wordt verder onderzocht hoe verschillen in wet- en regelgeving tussen Vlaanderen en Nederland kunnen worden opgepakt en hoe in Vlaanderen een milieuzoneringsmodel beter juridisch kan verankerd worden, zoals in Nederland reeds het geval is.

De geluidseffecten treden hoe dan ook op in de referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. De effecten van het voorgenomen plan worden minder groot ingeschat dan deze referentiesituatie omdat de voor bedrijven te ontwikkelen oppervlakte ca. 15 hectare kleiner is, en de inrichting van een bufferzone van 120m en aansluitend een bouwrijpe strook van 80m wordt opgelegd, waardoor een grotere afstand tot de wijk Malberg (in totaal 360m) wordt aangehouden. Bovendien zal bij de uitgifte van de terreinen door de Albertknoopparters een milieuzonering worden toegepast.

4.2.4 RUIMTEGEBRUIK

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

De effecten inzake ruimtegebruik voor landbouw, wonen en bedrijvigheid zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw'. Het verlies van ongeveer 36ha landbouwgrond bij ontginning van het plangebied wordt beoordeeld als sterk negatief effect, omwille van de aanzienlijke oppervlakte en het permanente effect (landbouwgebruik wordt na ontginning niet hersteld omwille van de nabestemming als bedrijventerrein). Enige nuance is de matige landbouwwaarde van de percelen, de ligging van de meeste percelen ver van de bedrijfszetel en het beperkt aandeel van de bedrijfsoppervlakte gelegen binnen het ontginningsgebied. Er is geen verlies aan woongelegenheid.

Er is daarentegen een dubbele winst voor de functie bedrijvigheid omdat ten eerste de continuïteit van de grondstoffenbevoorrading van steenfabrieken voor ca. een decennium wordt gegarandeerd en zich ten tweede in het gebied bijkomende bedrijvigheid zal ontwikkelen bij het ingaan van de nabestemming. Wel zal hiertoe de gasleiding van Air Liquide moeten worden omgelegd, omdat deze zich in de af te graven kanaaltalud bevindt. De leidingenstrook houdt beperkingen in qua bebouwbaarheid in functie van bedrijfsontwikkelingen. Het voorgenomen plan voorziet hoe dan ook een bouwrijpe strook langs de structurende buffer binnen het bedrijventerrein om verstoring van fauna in de Zouwdalcorridor te milderen. Door de leidingen in deze bouwrijpe strook te leggen zijn er geen bijkomende effecten inzake grondgebruik en ruimtebeslag. De dubbele opeenvolgende economische bestemming (ontginning, bedrijventerrein) en de multimodale ontsluiting wordt vanuit duurzaam ruimtegebruik positief gewaardeerd.

De dienstweg langs het kanaal zal permanent verdwijnen door de aanleg van de kade-infrastructuur voor het watergebonden bedrijventerrein. Deze dienstweg behoort niet tot het fietsroutenetwerk Limburg, maar wordt nu wel recreatief gebruikt.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Voorname effecten treden al op bij uitvoering van het RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Ten opzichte van deze referentiesituatie legt het voorgenomen plan de inrichting van het groene Zouwdal in aansluiting met het te behouden zuidelijker gedeelte van de dienstweg langs het kanaal vast. Dit maakt het mogelijk om de continuïteit van het recreatieve netwerk te herstellen. Wandelaars en fietsers kunnen gebruik maken van de recreatieve paden die zijn voorzien in de Zouwdalcorridor, aansluitend op het reeds bestaande grenspad.

Wat betreft het aanbod aan ruimte voor bedrijvigheid heeft het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" een grotere te ontwikkelen oppervlakte dan het voorgenomen plan. Op dit vlak scoort het voorgenomen plan dus minder goed dan het huidige gewestelijk RUP. Aangezien nog een aanzienlijke oppervlakte voor bedrijfsontwikkeling overblijft, en de

grotere afstand van de bedrijvigheid t.o.v. Zouwdal en woonwijk Malberg op het vlak van andere milieueffecten net positief wordt beoordeeld, wordt dit niet als een significant negatief effect gezien.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE RUIMTEGEBRUIK

De verdere ontginning en latere ontwikkeling van een bedrijventerrein zal leiden tot permanent verdwijnen van ca. 36ha landbouwgrond. Dit effect werd onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw' en als significant negatief beoordeeld. Ook zal het recreatieve netwerk worden doorbroken.

Dit effect treedt al op bij uitvoering van het RUP Leem in Zuid-Limburg (juridische referentiesituatie en nulalternatief). Het voorgenomen plan voorziet in een herstel van het recreatieve netwerk via de Zouwdalcorridor, en scoort op dit vlak dus positiever dan het huidige RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Wel is de voor bedrijvigheid uit te geven oppervlakte in het voorgenomen plan wat kleiner dan in het huidige RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Dit wordt evenwel niet als significant negatief effect gezien.

4.2.5 BODEM

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

Het verlies aan ca. 41 ha Aba- en Abp-bodems met een zeer goede agrarische bodemgeschiktheid wordt in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw' beoordeeld als een ernstig negatief effect. Dit verlies is permanent gelet op de nabestemming als bedrijventerrein. De aanvulgronden zullen, naast de kwaliteitseisen opgenomen in VLAREBO, eisen worden gesteld in functie van een minimale draagkracht voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Het voorgenomen plan voorziet een veel ruimere structurerende groenbuffer dan het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Het gedeelte in de structurerende buffer van het voorgenomen plan moet na ontginning worden opgevuld met gronden die voldoen aan bodemklasse I (i.f.v. natuur) in plaats van bodemklasse V (i.f.v. industrie), en die dus minder vervuild mogen zijn dan in het huidige gewestelijk RUP. Het voorgenomen plan heeft dan ook een beperkt positief effect t.o.v. het huidige gewestelijk RUP.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE BODEM

De verdere ontginning en nabestemming als bedrijventerrein zal leiden tot verlies van bodems. Deze effecten zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw'. Dit doet zich zowel in het nulalternatief als het voorgenomen plan voor. Het voorgenomen plan heeft wel een beperkt positief effect t.o.v. het huidige gewestelijk RUP omdat de groenbuffer ruimer is en daarin opvulgronden van hogere kwaliteit moeten worden gebruikt.

4.2.6 WATER

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

De effecten van de ontginningsactiviteiten zijn onderzocht in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw'. De conclusies zijn:

- er zijn geen ingrepen op een waterloop noodzakelijk
- er zal geen invloed zijn op het freatische waterpeil door de ontginning
- bij het verleggen van de gasleidingen zal wel bemaling nodig zijn, maar binnen de invloedstraal zijn geen kwetsbare ecotopen voor verdroging gelegen, zodat geen aanzienlijke negatieve effecten worden verwacht
- de inzet van werfmachines houdt een risico in van grondwaterverontreiniging ten gevolge van accidentele lekverliezen, wat als zeer ernstig negatief effect wordt beoordeeld en vraag om beschermende maatregelen (opslag van smeermiddelen en hydraulische olie in magazijnen, opslag in dubbelwandige tanks met lekdetectie, vullen van machines met pistoolvullers met automatische stop bij gevulde tank, het gebruik van bio-oliën wordt aangeraden, vullen van transportvrachtwagens met brandstof boven ondoordringbare vloeren
- de infiltratiecapaciteit is hoger na opvulling (zolang niet in verhard of bebouwd i.f.v. de nabestemming bedrijvigheid) dan in de huidige situatie, mits compactatie tijdens de opvulling wordt vermeden.

De mogelijke effecten als het gebied in gebruik is door bedrijven zijn – voor het geheel van het ENA-programma – in algemene zin beschreven in het MER 'bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA'. Ook de realisatie van het bedrijventerrein in het plangebied heeft op verscheidene vlakken een impact op de waterhuishouding:

- verhoogde hoeveelheid afstromend hemelwater t.g.v. de toename van verharde oppervlakte
- afstromend hemelwater is mogelijk verontreinigd (bv. intensief gebruikte parkings, stapelplaatsen, accidentele vervuiling...)
- productie van afvalwater dat na zuivering wordt afgevoerd naar het oppervlaktewatersysteem
- risico op verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater t.g.v. activiteiten en accidentele vervuiling.

Om de impact op het watersysteem te beperken zijn algemene maatregelen noodzakelijk:

- opvang, nuttig gebruik, infiltratie, vertraagde afvoer van hemelwater
- voorzien van zuiveringssystemen.

Aangezien niet gekend is welke bedrijven zich uiteindelijk zullen vestigen, situeren maatregelen zich niet op planniveau maar bij de opmaak van inrichtingsplannen en in het vergunningenbeleid.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

Voormelde effecten treden zowel op in het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg' als in het voorgenomen plan. In het voorgenomen plan worden de gronden in de structurerende buffer niet verhard. Aangezien dit een grotere oppervlakte is dan in het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg' is de oppervlakte voor infiltratie groter en het volume afstromend oppervlaktewater van verhardingen kleiner in het voorgenomen plan. Het voorgenomen plan heeft dan ook een positief effect t.o.v. het huidige gewestelijk RUP. Bovendien is in de bouwvrije strook ruimte voor voorzieningen inzake waterretentie.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE WATER

De mogelijke effecten op het watersysteem zijn beschreven in het MER 'Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw' en het MER 'bedrijventerreinen van het ENA'. De effecten doen zich zowel voor in het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg' als het voorgenomen plan. Het voorgenomen plan scoort wat positiever dan het huidige gewestelijk RUP omdat de oppervlakte voor infiltratie groter is en het volume afstromend oppervlaktewater van verhardingen kleiner is.

4.2.7 FAUNA EN FLORA

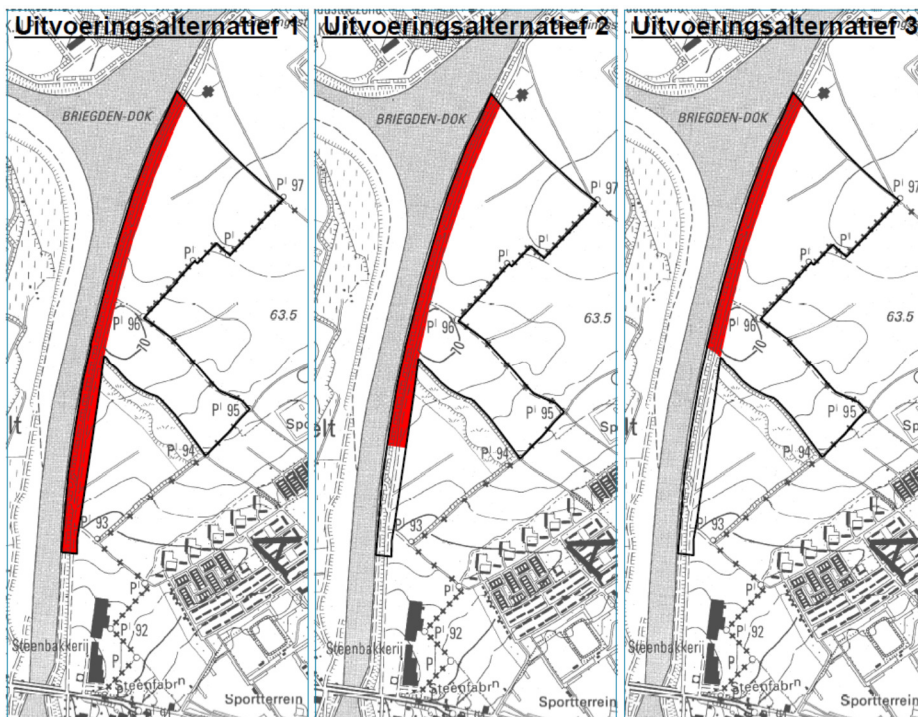
EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

In het project-MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" is het verdwijnen van akkers met lage biologische waarde beoordeeld als beperkt negatief effect. Het afgraven van de kanaaltalud (ontginning, en behoud van het lagere peil in functie van de ontwikkeling van een watergebonden bedrijventerrein) is omwille van het verlies van ecotopen en soorten, en omwille van het verdwijnen als natuurverbinding, sterk negatief beoordeeld. In het MER is gezocht naar oplossingen.

Er zijn drie alternatieven, opgenomen onder pt. 3.6.3.3. in voornoemd project-MER, onderzocht.

- Alternatief 1: afgraving van volledige kanaaltalud in het plangebied. Dit is het alternatief dat in het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" mogelijk is.
- Alternatief 2: het gedeelte van de kanaaltalud ter hoogte van de groene corridor (cfr. Zouwdalstudie) wordt niet afgegraven. Het voorgenomen plan is op dit vlak te vergelijken met het uitvoeringsalternatief 2.
- Alternatief 3: het gedeelte van de kanaaltalud ter hoogte van het deelgebied grenspaal 93-94 wordt niet afgegraven.

figuur 11: uitvoeringsalternatieven afgraving kanaaltalud onderzocht in MER "leemontginning Haspengouw door CVBA Leembank"

Voor de drie uitvoeringsalternatieven voor afgraving van de kanaaltalud werden effecten van ecotoopverlies en soortenverlies als belangrijk negatief beoordeeld en neemt de ernst van effecten toe als volgt : uitvoeringsalternatief 3 < uitvoeringsalternatief 2 < uitvoeringsalternatief 1. De drie uitvoeringsalternatieven voor afgraving van de kanaaltalud leiden ook tot sterk negatieve landschapsecologische effecten omdat in de drie gevallen de natuurverbindingfunctie van de talud wordt aangetast. De deskundige flora en fauna geeft aan dat de realisatie van een groene corridor ter hoogte van het Zouwdal (cfr. Zouwdalplannen) een absolute noodzaak is om het verlies aan natuurwaarden ten gevolge van afgraving van de kanaaltalud die noordelijker gelegen is te compenseren.

Concluderend:

- Uitvoeringsalternatief 1 wordt omwille van het niet-compenseerbaar versnipperingseffect verworpen.
- Uitvoeringsalternatieven 2 en 3 worden weerhouden. In beide alternatieven is compensatie van het verlies aan natuurwaarden vereist.
- Uitvoeringsalternatief 3 heeft omwille van de beperktere ecologische verliezen duidelijk de voorkeur.

In het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" worden compensatievoorstellen uitgewerkt om het ecotoopverlies, soortenverlies en versnippering ten gevolge van een gedeeltelijke afgraving van de talud te milderen. Doorheen het MER vinden we volgende maatregelen terug.

- Het MER stelt dat uitvoeringsalternatief 2 slechts mag worden gekozen indien de behoefte aan meer dan 950 m kaailengte voor watergebonden bedrijvigheid duidelijk is aangetoond.
- Er moet een compensatie voor verlies van habitats van ca. 15 ha zijn. Deze zone komt overeen met de zogenaamde kop van het Zouwdal die is voorzien in het voorgenomen plan.
- Het is wenselijk dat de kop van het Zouwdal wordt ontgonnen vóór gestart wordt met de afgraving van de kanaaltalud, en te wachten met de aansnijding van de talud tot de gewenste nabestemming van de kop (deels) is gerealiseerd. Dit kan niet volgens het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg', gelet op de fasering die er voor de ontginning is vastgelegd.
- Er worden eisen gesteld aan de inrichting van de ecotopen ter hoogte van de kop van het Zouwdal, namelijk een kleinschalig agrarisch landschap met graslanden (60%), kleine bosjes (30%), hagen en houtkanten (10%), met gebruik van inheems plantmateriaal. Het aanplanten van fruitbomen wordt aanbevolen. Boskernen zijn vooral aan de rand te situeren om industrie en bebouwing af te schermen.
- Indien gekozen wordt voor alternatief 2 i.p.v. alternatief 3 moet bijkomend een compensatieplan worden opgesteld waarin bepaald wordt hoe de verliezen aan direct habitat van kanaaltaludvegetaties zullen worden gecompenseerd. In grootte-orde moet minimaal 2 maal de oppervlakte van de directe habitatverliezen worden gecompenseerd. Het meest opportuun is om thans minder goed ontwikkelde zones in het habitatrichtlijngebied (gelegen aan de westzijde van het Albertkanaal) via gericht beheer om te vormen naar de beoogde open graslandvegetaties (ontbossing van begroeiende taluddelen, gevolgd door maaibeheer). Eventuele vereiste compenserende bebossing kan eveneens plaatsvinden in de kop van het Zouwdal.
- Bij de inrichting van het bedrijventerrein moet voldoende ruimte worden gereserveerd voor de inrichting van een bufferzone tussen de bedrijvenzone enerzijds en kanaaltalud en Zouwdalcorridor anderzijds. Deze bufferstrook van een 50-tal m breed dient beplant te worden met hoge bomen.

Het Provinciaal Natuurcentrum van het provinciebestuur Limburg heeft het voorstel om de natuurverbinding langsheen het kanaal te verleggen naar het Zouwdal verder onderzocht. ⁴ Hieruit komen volgende aanbevelingen, die mee aan de basis liggen van het voorgenomen plan:

- de provinciale NVB 21 wordt als verbinding tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg deels verlegd van de oostelijke oever van het Albertkanaal naar de Zouwdalcorridor en zal daarbij ook functioneren als een verbinding met de Maasvallei; de 50 m bufferzone uit het MER wordt hiertoe verbreed tot 120 m
- onderzoek dient te gebeuren naar een mogelijke "compensatie" voor het niet afgraven van de Kop van het Zouwdal met ontginning in het "Uit te werken bedrijfsterein" in Maastricht, waardoor een betere aansluiting kan bekomen worden tussen het eerst te ontginnen regionaal bedrijventerein (Lanaken) en het uit te werken bedrijfsterein (Maastricht)
- de Zouw zelf dient daarbij ook een (periodiek) natte natuurverbinding te vormen tussen Albertkanaal en Maas; deze komt mogelijk in gedrang door de leemontginning en de realisatie van het lager gelegen industrieterrein; onderzocht moet worden of het aanbrengen van een lemige grondlaag in de bufferzone een milderende maatregel kan zijn voor de effecten op de waterhuishouding van de Zouw
- bij de verdere leemontginning wordt het kanaaltalud niet of zo beperkt mogelijk afgegraven
- de Kop van het Zouwdal wordt kwalitatief ingericht vooraleer een eventuele gedeeltelijke afgraving van het kanaaltalud plaats vindt.

Verder wordt de opmaak van een nieuw gewestelijk RUP aanbevolen met daarin:

- inrichting van "Kop van het Zouwdal" als groene zone (in functie van de ecologische verbindingfunctie van het Zouwdal)
- ook een gedeelte van de als 'zone voor verwerking van delfstoffen' ingetekende onbebouwde ruimte ten noorden van de Wienerbergerfabriek (voormalig fabriek Heylen) zou best worden toegevoegd tot die natuurverbinding van het Zouwdal
- schrapping fasering leemontginning zodat de compensatie eerst kan gebeuren voor de verdere ontginning
- schrapping overdruk "reservatiezone Cabergkanaal"
- kwalitatieve invulling van de inrichting als natuurverbinding.

De bevindingen van het Provinciaal Natuurcentrum zijn ondertussen concreet naar het terrein vertaald in een inrichtingsontwerp voor de Zouwdalcorridor door Heusschen Copier, waarvan het plan in navolgende figuur is weergegeven. ⁵ (zie ook plan en notitie in bijlage 1).

⁴ Provinciaal Natuurcentrum van het provinciebestuur Limburg (2010) "Visienota inzake de omlegging van de NVB 21 "Bilzen, Lanaken, Riemst, tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg" (deel gelegen op de oostelijke oever van het Albertkanaal) langs het Zouwdal met koppeling aan de NVB 80 "delen van de Zuid-Willemsvaart"

⁵ Heusschen Copier (2013) "ecologisch plan Lanakerveld"

figuur 32: ecologisch plan Lanakerveld

Het voorgenomen plan incorporeert de aanbevolen milderende maatregelen overeenkomstig de in het project-MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" beschreven uitvoeringsalternatief 2, waardoor het uiteindelijke effect van voorgenomen plan inzake ecotoopverlies en versnippering niet meer als significant te beoordelen zijn. Een eventuele verbindingsinfrastructuur tussen de steenbakkerij en de kade-infrastructuur van het bedrijventerrein, wordt, in samenspraak met ANB, niet als significant negatief beoordeeld, aangezien deze infrastructuur slechts bij momenten en tijdens korte periodes (bij lossen en laden van een schip) zal worden gebruikt.

Ook de rustverstoring die optreedt door geluid van ontginningsactiviteiten en industrie wordt in het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" als sterk negatief effect beoordeeld voor de soorten van open landbouwlandschappen. In het MER wordt een afdoende mildering gezien in een aangepaste inrichting van de andere nabijgelegen ontginningsgebieden met agrarische nabestemming, waarbij een inrichting wordt beoogd die rekening houdt met de echte akkersoorten. Het effect van rustverstoring voor soorten van overgangssituaties wordt als neutraal effect beoordeeld indien de Zouwdalcorridor wordt ingericht als kleinschalig agrarisch landschap, wat is voorzien in het inrichtingsvoorstel van het Provinciaal Natuurcentrum.

De effecten van het verleggen van het tracé van de Air Liquide gasleidingen zijn onderzocht in het MER "Ontginning in Haspengouw door cvba Leembank". In het ingreep-effectenschema is aangegeven dat effecten mogelijk zijn op het vlak grondwaterdaling in geval van bemaling en rustverstoring van fauna. Wat betreft de effecten van bemaling worden drie scenario's bekeken (pt 8.3.3.1 p. 78 van het MER): verdiept aanleggen op dezelfde plaats (langs het kanaal), verdiept aanleggen ten westen van het huidige tracé (op ca. 30m van het kanaal) of aanleg parallel met een aan te leggen ontsluitingsweg achter de watergebonden percelen (op ca. 170 m van het kanaal). Het tracé in het voorgenomen plan bevindt zich nog verder oostwaarts, op het verste punt ca. 460m van het kanaal en ligt nabij de structurerende groencorridor doch binnen het bedrijventerrein.

In voornoemd MER wordt gesteld dat in alle scenario's bemaling zal nodig zijn omdat de leidingen onder het kanaalpeil komen te liggen. In een worst case scenario is de maximale invloedstraal 65 m. Voor de in het MER beschreven tracés scenario's liggen er geen kwetsbare ecotopen voor verdroging binnen die invloedstraal. Volgens het voorgenomen plan zou deze invloedstraal in een worst case scenario tot ongeveer de helft van de structurerende buffer (deel van de Zouwdalcorridor) kunnen reiken. Verstoring van ecotopen en soorten in een strook van de Zouwdalcorridor aansluitend bij het bedrijventerrein is mogelijk bij het verleggen van de pijpleidingen, door bemaling en door de geluid van de werkzaamheden. Deze effecten zijn echter tijdelijk en bovendien zullen de meest ecologisch waardevolle delen zich verder van het eigenlijke bedrijventerrein bevinden. In functie van de beoogde doelsoorten wordt immers gestreefd naar een kleinschalig agrarisch landschap met overwegend open graslandvegetaties. De meer beboste delen bevinden zich dicht bij het bedrijventerrein omwille van de visuele buffering.

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

In het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" is de volledige afgraving van het kanaaltalud mogelijk en wordt geen aansluiting voorzien van de Zouwdalcorridor op het kanaal. Dit RUP heeft, rekening houdend met de effectbeschrijving en -beoordeling van het MER "Ontginning in Haspengouw door cvba Leembank", dan ook sterk negatieve effecten. Het voorgenomen plan daarentegen voorziet in de voorgestelde milderende maatregelen.

Het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg" legt een fasering voor de ontginning op van zuid (fase 1: afwerking huidige ontginning) naar noord (fase 2) naar een oostwestgerichte band in het centraal gedeelte (fase 3). In het voorgenomen plan wordt geen fasering meer vastgelegd. In het "Ontginning in Haspengouw door cvba Leembank" is expliciet gesteld dat de prioritair ontginning van de kop van Zouwdal nodig is vóór de kanaaltalud in het zuidelijke deel kan worden ontgonnen, in functie van natuurcompensatie. Om de Zouwdalcorridor te kunnen realiseren moet ook een deel ontgonnen kunnen worden in de derde fase van het huidige gewestelijk RUP vooraleer het noordelijke deel (tweede fase van het huidige RUP) volledig, dit is met inbegrip van de kanaaltalud, kan worden ontgonnen. Daarnaast spelen ook overwegingen mee inzake geluid, landschap-archeologie en mens-leidingen. Een optimale fasering van de ontginning is uitgewerkt in voornoemd MER (pt. 15.2.2. p. 261 e.v. van het MER).

Het voorgenomen plan is voor fauna en flora dan ook significant beter dan het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg".

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE FAUNA EN FLORA

De sterk negatieve effectbeoordeling inzake ecotoopverlies en barrièrewerking uit het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" is van toepassing op het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg". Het voorgenomen plan voorziet net in een wijziging van het huidige RUP om de voorgestelde milderende maatregelen in het plangebied te kunnen realiseren. De effecten van het voorgenomen plan inzake fauna en flora t.o.v. de huidige toestand worden dan ook niet meer als significant negatief beoordeeld, waardoor het voorgenomen plan ook een gunstigere milieubeoordeling krijgt dan het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg".

4.2.8 LANDSCHAP EN ERFGOED

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

In het project-MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" zijn de effecten inzake erfgoed en landschap onderzocht. Samenvattend geeft dit volgende conclusies:

- het verlies van archeologica tijdens de ontginning wordt reëel geacht; archeologisch inventariserend veldonderzoek is als milderende maatregel voorop gesteld
- de wijziging van de landschapsecologische infrastructuur door het afgraven van het kanaaltalud wordt sterk negatief beoordeeld; hiervoor wordt verwezen naar de discipline Fauna en Flora
- de aantasting van de landschappelijke beleving tijdens de ontginning en latere herstructurering tot bedrijventerrein wordt beperkt negatief ingeschat, vermits de afstand tussen de woonwijk Malberg en het ontginnings- en industriegebied ca. 360 m bedraagt.

In de milieuvergunning voor de ontginningsactiviteiten wordt voorafgaande archeologische onderzoeken opgelegd, zoals voorzien in de milderende maatregelen uit het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank".

Het voorgenomen plan houdt ook maatregelen in om het verlies van de landschapsecologische relatie te milderen en compenseren via de Zouwdalcorridor (zie Fauna en Flora).

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

De effecten van het voorgenomen plan zijn veel gunstiger dan deze van het huidige RUP 'Leem in Zuid-Limburg' (zie Fauna en Flora).

Door het bredere openruimtelandschap tussen Malberg en het industriegebied en de brede, landschappelijk aan te leggen structurerende buffer is de landschapsbeleving beter in het voorgenomen plan dan in het huidige RUP. Bovendien wordt het bedrijventerrein aangelegd op het niveau van het Albertkanaal (+61,50 TAW) waardoor het in de kop van het Zouwdal tot ca. 10 m lager ligt dan de structurerende groenbuffer

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE ERFGOED EN LANDSCHAP

Het voorgenomen plan houdt maatregelen in om het verlies van landschapsecologische relaties te milderen en te compenseren, dit in tegenstelling tot het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg'. Bovendien is de landschappelijke inpassing van het voorgenomen beter, door de bredere structurele groenbuffer.

4.2.9 GEZONDHEID EN VEILIGHEID VAN DE MENS

EFFECTEN T.O.V. DE HUIDIGE SITUATIE

Er is een ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) opgemaakt waarin de veiligheidsrisico's van de ontwikkeling van een bedrijventerrein in het plangebied is onderzocht.⁶ Uit de analyse blijkt dat het bedrijventerrein Lanaken potentie heeft tot inplanting van Seveso-activiteiten. Hierbij kan opgemerkt worden dat de mogelijkheden naar Seveso-activiteiten het grootst zijn in de zone gelegen in het centrale gedeelte van het bedrijventerrein, dit wil zeggen aansluitend bij het bestaande bedrijventerrein Europark (gemeente Lanaken). Een zone gelegen aan de noordoostelijke grens laat echter praktisch geen Seveso-bedrijvigheid toe zonder verder studiewerk. Ook kan opgemerkt worden dat de potenties naar activiteiten gerelateerd aan toxische gassen of toxische (vluchtige) vloeistoffen beperkt zijn.

Met betrekking tot de milieurisico's zijn twee aandachtspunten geïdentificeerd.

- Er dienen voldoende technische en organisatorische maatregelen getroffen te worden om contaminatie van het Albertkanaal en aanwezige beken te vermijden/beperken en dit zowel bij het verladen van de schepen als bij mogelijke ongevallen op het bedrijfsterrein.
- Gezien de dichte aanwezigheid van milieu relevante gebieden (grenzend aan het projectgebied in noordelijke richting) moeten eventuele bedrijven die zich vestigen op het bedrijventerrein voldoende maatregelen treffen om ongevallen met effecten naar het milieu te vermijden en de gevolgen ervan te beperken.

In dit RVR (pt. 2.5.3.4.3 deel 2 p. 35) wordt gesteld dat er geen significante bijdrage aan het extern risico ten gevolge van domino-effecten op het bedrijventerrein Lanaken gerelateerd aan ondergrondse Air Liquide leidingen wordt verwacht, gezien de aard van de getransporteerde producten (stikstof en zuurstof).

EFFECTEN T.O.V. DE REFERENTIESITUATIE RUP LEEM IN ZUID-LIMBURG

T.o.v. het huidige gewestelijk RUP 'Leem in Zuid-Limburg' is er in het voorgenomen plan een grotere afstand tussen de bedrijfsontwikkelingen en de woonwijk Malberg. Deze grotere afstand tussen de woonwijk en de eigenlijke bedrijfsvestigingen is globaal gunstiger qua externe veiligheidsaspecten.

CONCLUSIE EFFECTEN INZAKE GEZONDHEID EN VEILIGHEID

Uit het RVR blijkt dat, mits de aard, omvang en inplanting van bedrijfsactiviteiten op elkaar worden afgestemd, zich geen externe veiligheidsrisico's stellen. Omdat het voorgenomen plan een grotere afstand inhoudt tussen de woonwijk en de uitgeefbare terreinen in het bedrijventerrein, zullen de risico's op slachtoffers bij calamiteiten hoe dan ook nog kleiner zijn dan in het huidige gewestelijk RUP.

⁶ SGS, Ruimtelijk Veiligheidsrapport Regionaal bedrijventerrein Lanaken - Eindrapport, juli 2007

4.2.10 OVERZICHT CONCLUSIES BEOORDELING

DISCIPLINE	CONCLUSIE MILIEUEFFECTEN
Mobiliteit	Minder bijkomend verkeer en verdwijnen van recreatieve route langs het kanaal Totaalscore gunstiger dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door milderende maatregelen, kleiner te ontwikkelen bedrijventerrein en verspreiding van verkeer (ook richting A2)
Lucht en klimaat	Emissies van bijkomend verkeer, bedrijvigheid en stof van ontginnings-activiteiten Effecten minder groot dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door kleinere oppervlakte voor bedrijven, brede bufferzone en bouwvrije strook
Geluid en licht	Geluidsemissies van bijkomend verkeer en bedrijvigheid Effecten minder groot dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door kleinere oppervlakte voor bedrijven, brede bufferzone, bouwvrije strook en toepassing milieuzonering
Ruimtegebruik	Permanent verlies van ca. 36ha landbouwgrond en doorbreken van recreatieve netwerk Ten opzichte van referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' betere score op het vlak van herstel recreatieve netwerk via de Zouwdalcorridor, maar kleinere uit te geven bedrijfsoppervlakte (niet significant)
Bodem	Ontginning en nabestemming zal leiden tot verlies van bodems Effecten minder groot dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door ruimere groenbuffer en gebruik van opvulgronden van hogere kwaliteit
Water	Impact op de waterhuishouding op verscheidene vlakken Iets minder negatieve score dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door grotere oppervlakte voor infiltratie en kleiner volume afstromend oppervlaktewater van verhardingen
Fauna en flora	Totaalscore aanzienlijk gunstiger dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door milderende maatregelen op het vlak van behoud en herstel van fauna en flora
Landschap en erfgoed	Totaalscore aanzienlijk gunstiger dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door maatregelen op het vlak van behoud en herstel van landschaps-ecologische relaties en een betere landschappelijke inpassing door brede structurele groenbuffer
Gezondheid en veiligheid van de mens	Geen externe veiligheidsrisico's bij goede afstemming van aard, omvang en inplanting van bedrijfsactiviteiten Risico's op slachtoffers bij calamiteiten kleiner dan in referentiesituatie RUP 'Leem in Zuid-Limburg' door grotere afstand van uitgeefbare bedrijventerreinen tot de woonwijk

5 BESLUIT

Het voorgenomen gewestelijk RUP ALBERTKNOOP is te beschouwen als een duurzaam inrichtingsalternatief van het huidige gewestelijk RUP "Leem in Zuid-Limburg", waarin de beslissing is genomen om het plangebied als ontginningsgebied en nadien als watergebonden en gemengd regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen. Het voorgenomen plan houdt dan ook slechts kleine wijzigingen in t.o.v. dat huidige RUP.

De mogelijke effecten van beide plannen kunnen worden afgeleid uit de Milieueffectrapportage "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" (ref. dienst MER: PR-MER-0264) en het Plan-MER "bedrijventerreinen die deel uitmaken van het ENA".

Het voorgenomen plan scoort **globaal beter qua milieueffecten** dan het huidige plan. Dit is grotendeels te wijten aan de bestemming van de kop van het Zouwdal als structurele groenbuffer en het opheffen van de fasering van de leemontginning om deze natuurcompensatie tijdig en vooraf gaand aan de ontwikkeling van het bedrijventerrein te kunnen realiseren. Deze ingrepen zijn mede ingegeven vanuit het goedgekeurde project-MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank", waarin ze, na wetenschappelijke en onafhankelijke beoordeling van de milieueffecten, als milderende maatregelen inzake fauna en flora werden voorgeschreven. Vanuit een kwalitatieve benadering is al duidelijk dat ook voor andere effectgroepen **het voorgenomen plan positieve milieueffecten** heeft, en in elk geval geen grotere negatieve milieueffecten, dan het huidige plan. Meer bepaald ook op het vlak van de mobiliteit zijn er positieve milieueffecten omwille van het verkleinen van de oppervlakte effectief te ontwikkelen bedrijventerrein en omwille van een nieuwe en verbeterde wegontsluiting richting het hoofdwegennet in Nederland (A2).

Ondertussen wordt werk gemaakt van een kwaliteitsvolle inrichting van het Zouwdal, zodat de buffering zal kunnen worden gerealiseerd voorafgaand aan de ontwikkelingen en ingebruikname van het bedrijventerrein. De eigenlijke ontwikkeling van het bedrijventerrein is ten vroegste in 2025-2030 voorzien. Ook inzake eco-efficiëntie bij de verdere invulling van het bedrijventerrein zal de komende 10 à 15 jaar nog een hele weg worden afgelegd met als doel te komen tot de meest duurzame economische invulling van het bedrijventerrein.

We kunnen dan ook besluiten dat de kleine wijzigingen die het voorgenomen plan inhoudt t.o.v. het huidige plan, niet leidt tot significant negatieve effecten, integendeel heel wat positieve effecten genereert, en dat een bijkomend milieueffectenonderzoek hieromtrent geen nieuwe inzichten zal aanleveren t.o.v. de reeds uitgevoerde milieueffectenrapportage voor het gebied.

6 BEOORDELING OF HET PLAN GRENDOVERSCHRIJDENDE AANZIENLIJKE MILIEUEFFECTEN KAN HEBBEN

Er worden geen negatieve effecten verwacht die de gewestgrens of de landsgrens zullen overschrijden aangezien het voorgenomen plan slechts kleine wijzigingen inhoudt ten opzichte van het huidige RUP Gebieden voor oppervlakedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96, dat nu geldig is voor het plangebied (tot de goedkeuring van voorgenomen plan).

Bovendien worden het voorgenomen plan op het vlak van milieueffecten als een gunstiger alternatief beoordeeld dan het huidige RUP Gebieden voor oppervlakedelfstoffenwinning, delfstoffenzone Leem in Zuid-Limburg, deelplan Grenspaal 93 – 96.

In uitvoering van de milderende maatregelen die reeds in het MER "Ontginning van 3 gebieden in Haspengouw door CVBA Leembank" zijn beschreven, zal de inrichting van het Zouwdal ook gezamenlijk en landsgrensoverschrijdend worden gerealiseerd.

7 BIJLAGEN

Bijlage 1: Heusschen Copier (2013) 'ecologisch plan Lanakerveld'

COLOFON

project	plan MER-screening 'gewestelijk RUP Albertknoop', in uitvoering van het economisch netwerk albertkanaal
projectnummer	14031
opdrachtgever	Ruimte Vlaanderen
opdrachtnemer	OMGEVING cvba Uitbreidingstraat 390 2600 Antwerpen-Berchem tel +32 3 448 22 72 fax +32 3 440 13 93

